

Sikkerhetssystem for HANGGLIDING, PARAGLIDING OG SPEEDGLIDING

NHB-E

Revisjon 7.1 gyldig fra 21.12.2020

FORORD

Sikkerhetssystem for Hang-, para- og speedgliding har som formål å formalisere og gjøre kjent de regler og bestemmelser som til enhver tid gjelder for den totale virksomheten innen Hang-, paraglider og speedgliderseksjonen/Norges Luftsportforbund. Sikkerhetssystemet ble tidligere kalt Håndbok for Hang- og paragliding.

Overfor Luftfartstilsynet

1. Beskrive de faglige og administrative verktøy som skal sikre at virksomheten blir drevet etter myndighetenes rammebetingelser.
2. Beskrive de aktiviteter det er gitt godkjenning for.

Overfor intern sentral ledelse

3. Være et styrings- og veiledningsredskap for faglig og politisk/administrativ ledelse i Hang-, para- og speedgliderseksjonen.

Overfor fagpersoner og politisk/administrativ ledelse i tilsluttede klubber

4. Være et styrings- og veiledningsredskap for fagpersoner og politisk/administrativ ledelse.

Overfor den enkelte utøver

5. Gjøre kjent gjeldende regelverk for alle som driver aktiviteter organisert av Hang-, para- og speedgliderseksjonen/Norges Luftsportforbund.

Ansvarlig for Sikkerhetssystem for hang-, para- og speedgliding NHB -E er NLFs generalsekretær.

Gjeldende versjon av *Sikkerhetssystem for hang-, para- og speedgliding* er til enhver tid tilgjengelig på følgende Web-adresse:

<http://www.nlf.no/hgpg/>

Sikkerhetssystemet for hang-, para- og speedgliding, NHB-E, Revisjon 7.1 gjelder fra og med 21.12.2020.

LUFTFARTSTILSYNETS GODKJENNING

N O R W A Y

Sikkerhetssystem for hang og paragliding

På vegne av Luftfartstilsynet,
bekreftes herved at

Norges Luftsportforbund

Organisasjonsnummer: 974 953 552

Postboks 383 Sentrum
0102 Oslo
Norge

tilfredsstiller kravene beskrevet i Bestemmelser for Sivil Luftfart – D 4–7 Forskrift om bruk av hangglider og paraglider. Dette gir rett til å drive flyging med hangglider og paraglider i samsvar med organisasjonens godkjente sikkerhetssystem

Denne godkjenningen er, med mindre den tilbakekalles eller settes ut av kraft, gyldig til og med:
01.12.2020

Bodø, 25. november 2010

Luftfartstilsynet
Civil Aviation Authority - Norway

Heine Richardsen
Luftfartsdirektør

NF-1062 / 01.2008

REVISJONSLISTE

Ved alle nye revisjoner skal sikkerhetssystemet oppdateres og revisjonslisten signeres.

Det signeres for at sikkerhetssystemet er oppdatert og komplett i henhold til kontrollisten for den gyldige revisjon.

Dato	Revisjon	Revisjonsdato	Signatur
01.07.2003	4	01.06.2003	HP / NLF
08.03.2005	5	15.04.2005	HP / NLF
07.12.2009	6	01.01.2010	HP / NLF
04.03.2010	6.1	15.03.2010	HP / NLF
01.03.2013	6.2	01.03.2013	HP / NLF
12.06.2017	7.0	12.12.2017	NLF / HPS
21.12.2020	7.1	21.12.2020	NLF / HPS

REVISJONSOVERSIKT:

Revisjon 6.0 kom 1.1.2010 og den var kraftig forandret fra revisjon 5. Revisjon 6 var laget som et sikkerhetssystem mens versjon 5 var laget som en håndbok. Et sikkerhetssystem blir beskrevet i kapittel 1.

Allerede 15.3.2010 kom revisjon 6.1.

Seksjonens sikkerhetssystem har vært ute på høring hos våre klubber og en del forandringer har blitt gjort.

Revisjon 6.2 kom 1.3.2013 og hadde en del forandringer.

Revisjon 7.0 kom 12.12.2017 og inneholder en del viktige forandringer samt at det var mye feilretting og omskriving slik at regleverksutvalget mente denne var så forandret at man valgte å gå til Revisjon 7 når man satte navn på denne revisjonen. Speedflying (SPG) er inkludert som en ny delsport i revisjonen.

Revisjon 7.1 kom 21.12.2020 og er endret slik at frister for fornyelse samsvarer med gjeldende praksis.

KAPITTELOVERSIKT

1. Sikkerhetssystemet
2. Organisasjon
3. Operative bestemmelser
4. Utdanning
5. Tekniske bestemmelser
6. Flytrygging

1 SIKKERHETSSYSTEMET

1.0	Innledning.....	8
1.1	Sikkerhetssystemet	8
1.1.1	Definisjon	8
1.1.2	Overordnede referanser	8
1.1.3	Krav til sikkerhetssystem	8
1.2	Årlig revisjon av lokale klubber	9
1.2.1	Omfang.....	9
1.2.2	Frister	9
1.2.3	Ansvar og utførelse	9
1.2.4	Klubbens organisasjon	10
1.2.5	Perifere medlemmer	10
1.3	Hang-, para- og speedgliderseksjonens funksjon	11
1.3.1	Det valgte seksjonsstyret	11
1.3.2	Fagutvalg.....	11
1.4	Skjema for klubbrevisjoner	11

1.0 INNLEDNING

All flyging med hangglider, paraglider og speedglider i Norge skal skje i henhold til BSL D 4-7.

1.1 SIKKERHETSSYSTEMET

1.1.1 DEFINISJON

Med sikkerhetssystem menes et samlet og helhetlig system for de ulike luftsportsaktivitetene i NLF. Systemet skal være grunnlaget for utøvelsen av de ulike aktivitetene, og all aktivitet skal skje i samsvar med dette.

Ansvarlig for sikkerhetssystemet er NLFs generalsekretær.

1.1.2 OVERORDNEDE REFERANSER

Sikkerhetssystemet er basert på følgende lover, forskrifter, bestemmelser mv, for det som relaterer seg til aktivitet med hang-, para- og speedglider:

- Luftfartsloven (lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart)
- Alle relevante bestemmelser om sivil luftfart (BSL-serien)
- Lov for Norges Luftsportforbund (NLF)
- Styreinstruks og delegasjonsreglement for NLF
- NLF-håndbok (under utarbeidelse)
- NLFs kvalitetshåndbok

Lenke til aktuelle dokumenter finnes i kapittel 3, samt på www.nlf.no

1.1.3 KRAV TIL SIKKERHETSSYSTEM

NLFs Sikkerhetssystem for hang-, para- og speedgliding skal være godkjent av Luftfartstilsynet og skal i henhold til BSL D 4-7 bestå av:

- a) plan for utdanning av utøvere av hanggliding og paragliding og opprettholdelse av deres kunnskaper og ferdigheter, herunder utstedelse av kompetansebevis,
- b) materiellreglement, innbefattet krav til konstruksjon og vedlikehold av hangglidere, paraglidere og nødvendig tilleggsutstyr,
- c) operative bestemmelser for de forskjellige arter av hanggliding og paragliding,
- d) medisinske minstekrav til utøverne,
- e) system for rapportering av avvik fra pkt. a) t.o.m. d) ovenfor til organisasjon, og
- f) organisering som sikrer utvikling og etterlevelse av pkt. a) t.o.m. e) ovenfor.

Luftfartstilsynet kan sette vilkår for godkjenning av sikkerhetssystem, herunder tidsbegrense godkjenning og rett til å pålegge endringer av sikkerhetssystemet.

1.2 ÅRLIG REVISJON AV LOKALE KLUBBER

1.2.1 OMFANG

Årlig revisjon av hang-, para- og speedgliderklubber skal bidra til å sikre at virksomheten skjer iht sikkerhetssystemet.

Klubber som har sendt inn dokumentasjon på gjennomført årlig revisjon, vil få operasjonstillatelsen fornyet, forutsatt at kravene i sikkerhetssystemet er innfridd. Det forutsettes videre at eventuelle avvik i forbindelse med årlig revisjon rettes og korrigeres innen en gitt tid av faglig leder (FL) i klubben. Faglig leder plikter å informere NLF hvis klubben ikke oppfyller de krav som fremgår av dette sikkerhetssystemet eller øvrige myndighetskrav for å inneha gyldig operasjonstillatelse.

Dersom en søknad ikke fyller kriteriene blir den innsendte dokumentasjon lagret i NLFs database og søknaden returnert med angivelse av hva som er begrunnelsen for avslaget.

All korrespondanse og dokumentasjon knyttet til revisjon av klubber og operasjonstillatelser lagres i NLFs database. er utarbeidet prosedyrebeskrivelse (internt i NLF) for håndtering av årlig revisjon.

1.2.2 FRISTER

Den årlige revisjon skal være utført og godkjent innenfor fastsatt frist hvert år, normalt 1. april. Klubber som ikke har fått godkjent sin årlige revisjon innen fristen mister sin operative status inntil dette er brakt i orden.

1.2.3 ANSVAR OG UTFØRELSE

Det ligger under ansvarsområdet til klubbens styre og faglig leder å få utført revisjonen med nødvendig tidsmargin for lukking av eventuelle avvik innenfor fristen.

Revisjonen foretas hvert år i regi av klubben. Etter lukking av eventuelle avvik, sendes erklæring til seksjonen på eget skjema.

Skjema til bruk i klubbrevisjoner finnes på NLF/HPS sine hjemmesider:

[Lenke til skjemaer](#)

1.2.3.1 Avvik og merknader

De som reviderer skal i form av rapport blant annet gi følgende:

- **Avvik:** Forhold som ikke er i overensstemmelse med gjeldende regelverk. Avvik lukkes ved at forebyggende eller korrigerende tiltak dokumenteres iverksatt

innen fastsatt tidsfrist.

- **Merknad:** Forhold som har et potensiale for forbedring, men som ikke er et direkte avvik fra regelverket.

Revisjoner blir ikke godkjent før alle eventuelle avvik er lukket. Revisjonen kan godkjennes med gjenstående merknader.

1.2.3.2 PROSEDYRE FOR OPPDATERING AV KLUBBSTATUS

Etter gjennomført årlig revisjon av klubb, sender klubbens leder eller faglig leder skjemaet til NLF hang-, para- og speedgliderseksjonen v/fagsjef. Hvis det ikke er notert avvik skal dette registreres, skjemaet arkiveres og nettsiden for operativ status for hang-, para- og/eller speedgliderklubbene oppdateres.

Hvis det er notert avvik, skal disse være rettet (normalt før 1. mai) før klubbens operasjonstillatelse kan anses opprettholdt. I de tilfeller dette ikke skjer innen frist, vil fagsjefen umiddelbart varsle klubbens ledelse om at operasjonstillatelsen er trukket tilbake og at all hang-, para- og/eller speedglideraktivitet under klubbens operasjonstillatelse derfor må opphøre. Status oppdateres på nettsiden.

1.2.4 KLUBBENS ORGANISASJON

Alle hang-, para- og speedgliderklubber skal være organisert med nødvendige fagfunksjoner besatt slik det framgår av den til enhver tid gjeldende utgave av seksjonens sikkerhetssystem. Arkiv med egen perm hvor historikken knyttet til årlige revisjoner, kopi av revisjonsdokumenter, herunder en oversikt over de personer som til enhver tid innehar de forskjellige fagfunksjoner med videre i klubben skal være tilgjengelig.

Klubbens medlemmer skal være kjent med den årlige revisjonen og hva som forutsettes ivaretatt internt i klubben for at denne skal kunne betrakte seg å være operativ. Dette forholdet må være tydelig belyst overfor alle som er operative i klubben og det må framgå hvordan slik informasjon publiseres. Det må framgå hvem som har ansvaret for å holde NLFs medlems- og flygebevisdatabase oppdatert til enhver tid.

Viktig informasjon som publiseres fra Hang-, para- og speedgliderseksjonen vil alltid bli kunngjort på seksjonens nettside, som er den offisielle informasjonskanalen. I tillegg lages det en lenke fra seksjonens Facebook-side for å nå ut til så mange som mulig.

1.2.5 PERIFERE MEDLEMMER

Medlemmer som ikke sogner til klubbens normalt brukte flysteder, må innlemmes i de interne prosesser som foregår i klubben. Perifere medlemmer som er operative må også få en full forståelse av at aktiviteten de bedriver foregår i klubbregi og at de

har et ansvar opp imot den klubben de er tilsluttet.

1.3 HANG-, PARA- OG SPEEDGLIDERSEKSJONENS FUNKSJON

Seksjonen forestår den daglige og operative gjennomføring av de luftsportsrelaterte aktivitetene.

Oppgavene er delt mellom politiske og faglige funksjoner.

1.3.1 DET VALGTE SEKSJONSSTYRET

Det politisk valgte styret skal fremme klubbenes sak for at virksomheten kan drives på en mest mulig enkel og ubyråkratisk måte innenfor sikkerhetsmessig forsvarlige rammer.

Det vises til Lov for Norges Luftsportforbund, samt andre relevante dokumenter for de politiske nivåer i NLF.

1.3.2 FAGUTVALG

Seksjonsstyret oppnevner fagutvalg, som er omtalt i kapittel 2 organisasjon.

1.4 SKJEMA FOR KLUBBREVISJONER

Skjema til bruk i klubbrevisjoner finnes som årlige oppdaterte vedlegg. Gyldig versjon av vedleggene kan lastes ned fra seksjonens nettsider med følgende lenker:

[Skjema 1.4.1](#) Veiledning for klubben

[Skjema 1.4.2](#) Skjema for årlig revisjon av hang-, para og speedgliderklubber

[Skjema 1.4.3](#) Skjema for lukking av avvik

2 ORGANISASJON

2.0	Organisasjon.....	13
2.1	Hang-, para- og speedgliderseksjonens oppgaver	13
2.1.1	Fagsjefens oppgaver.....	13
2.1.2	Avdelingssjefens oppgaver.....	14
2.2	Seksjonsstyret.....	14
2.3	Faglige utvalg	14
2.3.1	Konkurranssutvalg	14
2.3.2	Redaksjonsrådet for medlemsbladet Fri Flukt	15
2.3.3	Anleggsutvalg	15
2.4	Utvalgene under fagsjef	15
2.4.1	Faglig ledergruppe.....	15
2.4.2	Utdanningsutvalg (2-4 personer)	16
2.4.3	Sikkerhetsutvalg (2-4 personer)	16
2.4.4	Regelverksutvalg (2 personer)	16
2.5	Forholdet mellom NLF/HPS og tilsluttede klubber	16
2.5.1	Faglig leder (FL)	16
2.5.2	Operativt ansvar	17
2.6	Miljøansvarlig (1 person)	17
2.7	Organisasjonskart	18

2.0 ORGANISASJON

Hang-, para- og speedgliderseksjonen (HPS seksjonen, NLF/HPS) er organisert som en egen seksjon innenfor Norges Luftsportforbund (NLF).

2.1 HANG-, PARA- OG SPEEDGLIDERSEKSJONENS OPPGAVER

Norges Luftsportforbund har gjennom rammeforskriftene BSL D 4-7 for hang- og paragliding, fått delegert fra Luftfartstilsynet alle oppgaver relatert til opplæring i og utførelse av hang-, para- og speedglideraktiviteter i Norge i henhold til følgende:

- Utferdigelse og oppfølging av supplerende regler og forskrifter innenfor rammen av gjeldende regelverk
- Opplæring av hang-, para- og speedgliderflygere på alle nivå
- Utvikling og oppfølging av sikkerhetstiltak, regler og prosedyrer
- Utstedelse av flygebevis for autorisasjon av utøvere på alle nivåer
- Opplæring av faglig personell i klubbene

2.1.1 FAGSJEFENS OPPGAVER

NLF HPS seksjonens fagsjef har det daglige ansvar for seksjonens drifts-aktiviteter og rapporterer til NLFs Generalsekretær, som har helhetsansvaret for virksomheten overfor myndighetene. Fagsjefens ansvar omfatter:

- Gjennomføring av seksjonens forpliktelser og oppfølgingsaktiviteter i henhold til Luftfartstilsynets godkjenning av NLFs Sikkerhetssystem for hang-, para- og speedgliding.
- Etablering, oppfølging og ajourhold av nødvendig supplerende regelverk innenfor de rammer som er fastlagt av myndighetene.
- Etablering og utvikling av konkrete tiltak for bedring av flysikkerheten.
- Etablering og kontinuerlig forbedring av kvalitetsvesentlige prosedyrer og instruksverk for flyging i Norge, konkretisert gjennom sikkerhetssystemet.
- Gjennom definerte rapporteringsrutiner og prosedyrer, overvåke gjennomføring av alle aktiviteter i relasjon til gjeldende regelverk.
- Behandle bekymringsmeldinger fra medlemmene i samråd med berørte komitéer.
- Ved registrering av avvik fra beskrevne rutiner og prosedyrer, iverksette nødvendige korrigerende tiltak. Ved avvik som vurderes å ha direkte innflytelse på flysikkerhet, kan det pålegges stans av aktivitet inntil nødvendig saksavklaring foreligger, i samråd med seksjonsledelse og fagpersonell.
- Sikre at planer, beslutninger og tiltak i den politisk/administrative organisasjon ikke er i konflikt med regelverk, bestemmelser eller nødvendige sikkerhetsmessige marginer.

Fagsjefen utøver sin myndighet i henhold til ovenstående, i full forståelse og i samråd med det sittende seksjonsstyret og de oppnevnte utvalg representert ved leder i forhold hvor dette anses påkrevd.

2.1.2 AVDELINGSSJEFENS OPPGAVER

HPS-seksjonens avdelingssjef dekker de funksjoner og oppgaver som seksjonen har, både de politiske og administrative som ikke går inn under fagsjefens oppgaver. Fagsjefen kan også inneha funksjonen som avdelingssjef dersom dette er formålstjenlig.

Avdelingssjefen har følgende ansvar i den politisk/administrative organisasjonsstruktur

- Ivareta den daglige drift av HPS-seksjonen
- Utarbeide beslutningsunderlag og planer for seksjonsstyret
- Forestå økonomiplanlegging og styring i seksjonen
- Fungere som sekretær i seksjonsstyrets møtevirksomhet

2.2 SEKSJONSSTYRET

Seksjonsstyret velges av seksjonsmøtet som avholdes annethvert år og er seksjonens øverste myndighet. Det består av leder, nestleder, det antall styremedlemmer og eventuelt varamedlem, slik som seksjonsmøtet bestemmer innenfor rammene av lov for NLF.

Seksjonsstyret er seksjonens øverste myndighet mellom hvert seksjonsmøte og har det overordnede ansvar for daglig ledelse av seksjonen. Seksjonsstyret forholder seg til NLFs lov samt styreinstruks og delegasjonsreglement.

2.3 FAGLIGE UTVALG

De faglige utvalgene fungerer som rådgivende organ for HPS-styret og fagsjefen.

I spørsmål som berøres av forskriftene, er seksjonens relevante fagpersonell aktive premissgivere for seksjonens faglige og funksjonelle aktiviteter og rapporterer i denne sammenheng til de ansvarlige myndigheter via generalsekretæren i Norges Luftsportforbund.

Styret utpeker utvalgsledere basert på deres faglige kompetanse. Leder av hvert utvalg velger selv sine medarbeidere for to år ad gangen etter først å ha avstemt dette med fagsjefen og fått godkjenning av styret. Utvalgene fungerer i to år fra årsskiftet etter seksjonsmøtet for å sikre kontinuitet.

Sammensetning av HPS-styret og utvalg med navn på de som bekler de ulike funksjonene er listet opp på nlf.no/HPS-seksjonen under Kontakt oss.

2.3.1 KONKURRANSEUTVALG

I hver av våre grener hvor det utøves konkurransevirkosomhet blir det utnevnt en konkurranseutvalg (KK). Pr i dag finnes det utvalg for paragliding distanse (KKPG), paragliding akro (KKPGAkro), hanggliding distanse (KKHG), speedgliding (KKSPG) samt konkurranseutvalg for flyging med hjelpemotor (KKPPG). Andre Kker kan utnevnes av styret ved behov. Konkurranseutvalgene utarbeider en sikkerhetsinstruks for sine respektive konkurranser, som skal godkjennes av styret og av faglig ledergruppe. Disse

instruksene utarbeides i samsvar med den internasjonale organisasjonen FAI (Federation Aeronautical International) hang- og paraglideravdelingen CIVL (Comitee Internationale de Vol Libre) som står ansvarlig for verdensmesterskap, europamesterskap og verdenscup med hangglider og paraglider.

2.3.2 REDAKSJONSRÅDET FOR MEDLEMSBLADET FRI FLUKT

Fri Flukt er seksjonens medlemsblad og styret ansetter redaktør for publikasjonen og godkjenner redaksjonsrådet for bladet. Fri Flukt skal gi et balansert bilde av hang-, para- og speedglidervirksomheten i Norge for seksjonens medlemmer og for andre interesserte. Fri Flukt skal inneholde informasjon av sikkerhetsmessig karakter som kan bidra til gode holdninger og bevissthet rundt sikkerhetsarbeidet i idretten. Redaksjonsrådet skal sørge for at publikasjonen formidler verdier som er i samsvar med sikkerhetssystemet.

2.3.3 ANLEGGsutvalg

Styret utnevner seksjonens anleggsutvalg som i dag har ansvaret for rikssenteret for hang-, para og speedgliding som ligger i Vågå. Det daglige ansvaret ligger på seksjonens avdelingssjef.

2.4 UTVALGENE UNDER FAGSJEF

Seksjonens fagsjef har ansvaret for følgende utvalg: sikkerhetsutvalget, utdanningsutvalget og regelverksutvalget. Lederne av disse 3 utvalgene utgjør, sammen med fagsjefen, faglig ledergruppe.

2.4.1 FAGLIG LEDERGRUPPE

Fagsjefen skal utnevne faglig ledergruppe bestående av 3 til 4 kvalifiserte personer. Utnevnelsen skal skje etter vurdering av kvalifikasjoner innen regelverk, utdanning og operasjon/sikkerhet i hang- para- og speedgliding. Dette er seksjonens høyeste faglige instans og faglig ledergruppe behandler bl.a. disiplinærsaker, dispensasjonssøknader etc.

Gruppen ledes av fagsjef.

Faglig ledergruppe skal:

- Fungere som konsultasjonsorgan overfor fagsjef
- Foreta faglige vurderinger og bestemmelser etter mandat fra fagsjef
- Utføre faglig arbeid etter mandat fra fagsjef

Oppstår det en situasjon der HPS-seksjonen står uten fagsjef, kan en navngitt person i faglig ledergruppe overta fullmaktene inntil ny permanent eller midlertidig fagsjef er utnevnt/ansatt.

Ved behov kan seksjonens fagsjef utnevne tidsavgrensede arbeidsgrupper med spesielt ansvar for undersøkelser eller prosjekter under faglig ansvarsområde. Eksempel på slike arbeidsgrupper er undersøkelseskommisjoner og styringsgrupper for prosjekter.

2.4.2 UTDANNINGSUTVALG (2-4 personer)

Utdanningsutvalget har ansvaret for all utdanning i seksjonen. Dette inkluderer kurs for å utdanne nye instruktører, kurs/seminarer for å vedlikeholde instruktørens kunnskap, kurs/seminarer for klubbens faglige utnevnte og andre kurs/seminarer ved behov. Leder av utdanningsutvalget sitter i faglig ledergruppe.

2.4.3 SIKKERHETSUTVALG (2-4 personer)

Sikkerhetsutvalget skal arbeide for å fremme flysikkerhet innenfor hang-, para- og speedgliding. Utvalget skal sørge for utdanning og oppdatering av klubbens faglige ledere i sikkerhetssaker i samarbeid med utdanningsutvalget. Utvalget skal også initiere sikkerhetsaksjoner på landsbasis i henhold til trender og behov. Utvalget skal behandle rapporter om ulykker, uhell og næruhell og videre bearbeide og analysere disse for distribusjon til medlemmene via seksjonens internettsider.

Utvalget skal også i samråd med fagsjef nedsette en undersøkelseskommissjon (havarikommisjon) ved alvorlige hendelser.

Dette utvalget består av leder som også sitter i faglig ledergruppe, samt særskilt selektert personell i tillegg. Utvalget kan knytte til seg kompetanse over hele landet slik at de kan bistå politiet på det flytekniske- og operative området. Utvalget knytter forøvrig til seg bistandspersonell etter behov.

2.4.4 REGELVERKSUTVALG (2 personer)

Regelverksutvalget leder revisjon av sikkerhetssystemet i samarbeid med de enkelte fagutvalg og NLF/HPS-seksjonens fagsjef etter retningslinjer gitt av NLFs generalsekretær. Utvalget skal sørge for at det foreligger en gyldig versjon godkjent av Luftfartstilsynet og som alltid skal være tilgjengelig for klubber og medlemmer.

2.5 FORHOLDET MELLOM NLF/HPS OG TILSLUTTEDE KLUBBER

Klubber tilsluttet NLF/HPS har en lov for klubben som er godkjent av Norges Idrettsforbund (NIF). Den enkelte klubb velger sitt styre på sitt årsmøte i henhold til loven. Klubbene skal oppdatere NLFs sentrale database ved endringer i styresammensetning mv.

2.5.1 FAGLIG LEDER (FL)

En lokal klubb skal ha faglig leder. Klubbens styre foreslår en person som skal vurderes for utnevning til faglig leder. NLF/HPS' fagsjef er ansvarlig for den formelle vurdering og utnevning.

Klubbens faglige leder er ansvarlig for:

- At klubben har et system for sikkerhets- og utdanningsarbeid.
- At faglige og sikkerhetsrelaterte saker fra NLF/HPS' fagsjef kommuniseres til klubbens medlemmer.

- At faglige og sikkerhetsrelaterte saker kommuniseres fra klubb til NLF/HPS' fagsjef.
- At det arrangeres et årlig sikkerhetsmøte for klubbens medlemmer
- Å følge opp klubbens instruktører.
- At klubben rekrutterer nye instruktørkandidater ved å sørge for at det blir utdannet hjelpeinstruktører i klubben.

Klubbens faglige leder kan inneha alle ansvarsfunksjoner (sikkerhetsansvarlig, skoleansvarlig og utdanningsansvarlig) under forutsetning av at han har nødvendig kompetanse. Han kan også utnevne kompetente personer til å ta seg av deler av den operative virksomheten under faglig leders ansvar.

Hvis klubbens styre ikke har noen innvendinger kan faglig leder sitte i stillingen de 4 år han/hun er [valgt for](#). Styret eller årsmøte skal innen 4 års perioden går ut bestemme om faglig leder får sitte en ny 4 års periode eller om klubben skal bytte faglig leder.

Klubbens faglige leder plikter å delta på faglig lederseminarer minst hvert annet år.

Styrets leder er ansvarlig for å gi bekymringsmelding til NLF/HPS-seksjonens fagsjef dersom klubbens faglige leder ikke fungerer.

2.5.2 OPERATIVT ANSVAR

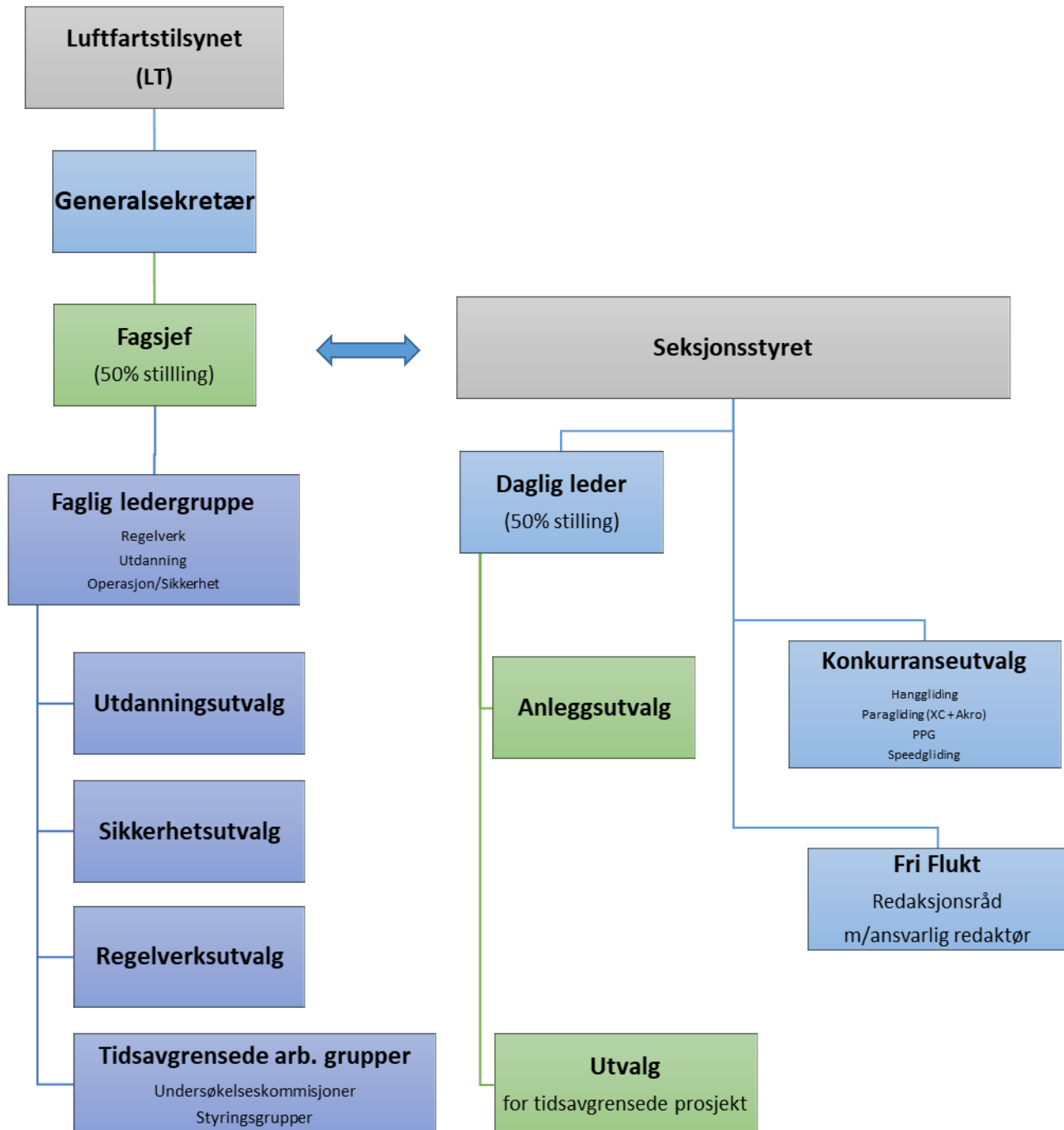
Det operative ansvar knyttet til utøvelse av hang-, para- og speedgliding tilligger den enkelte utøver. Under skoling tilligger det operative ansvaret den ansvarlige instruktør.

2.6 MILJØANSVARLIG (1 PERSON)

Alle operative klubber skal utnevne en miljøansvarlig. Denne personen skal sette seg inn i NLFs miljøinstruks og kommunisere med NLFs miljøutvalg. Miljøspørsmål for hang-, para- eller speedgliding kan være forhold til dyreliv og fauna på våre flysteder, støyproblemer om klubben har aktive flygere som flyr med hjelpemotor og evt. problemer i forbindelse med relasjon til grunneiere etc. Instruks for miljøansvarlig finnes i veiledning for revisjon av klubb.

2.7 ORGANISASJONSKART

Her er en skisse som viser ansvars- og kommunikasjonslinje i faglige og politiske saker innen hang-, para- og speedgliding.

3 OPERATIVE BESTEMMELSER

3.0	Generelt	22
3.1	Krav om medlemskap, forsikring og rettighetsbevis	22
3.1.1	Medlemskap og obligatorisk forsikring for aktive medlemmer	22
3.1.2	Medlemskapets gyldighetstid	22
3.1.3	Rettighet til utøvelse av hang-, Para- eller Speedgliding	22
3.1.4	Rettighetsbevisets gyldighetstid	22
3.1.5	Krav til fornyelse av rettighetsbevis	22
3.1.6	Gjenopptagelse av rettighetsbevis som er utløpt	23
3.1.7	Uregelmessigheter og mislighold	23
3.2	Utøveres rettigheter	24
3.2.1	Flyger	24
3.2.2	Elev	24
3.2.3	Minstealder	25
3.2.4	Gjesteutøver	25
3.3	Flysted	25
3.3.1	Regulert flysted: flysted regulert og drevet av klubb eller forbund	25
3.3.2	Flysted uten regulering	25
3.3.3	Hang-, para- eller speedgliding i kontrollert luftrom	25
3.3.4	Luftromsbokser	26
3.3.5	Luftromsinndeling	26
3.4	Flyforhold	26
3.5	Regler for flyging	26
3.5.1	Førflygingssjekk	26
3.5.2	Avstand til hindringer	26
3.5.3	Avstand til andre hang-, para- eller speedglidere	26
3.5.4	Vikepliktsregler	27
3.5.5	Landingsmuligheter	27
3.5.6	Dropp fra hang-/paraglider eller andre luftfartøy	27
3.6	Regler for opptrekk og oppslep av hang-, para- eller speedglider	27
3.6.1	Startområde	27
3.6.2	Notam	28
3.6.3	Prosedyreoversikt	28
3.6.4	Ansvarsforhold	28
3.6.5	Hjelpespersonell	28

3.6.6	Krav til materiell for opptrekk	29
3.6.7	Kvalifikasjonskrav til fører av opptreksinnretningen	29
3.6.8	Kvalifikasjonskrav til utøver ved opptrekk	29
3.6.9	Krav til materiell for oppslep	29
3.6.10	Kvalifikasjonskrav til fører av slepeflyet	29
3.6.11	Kvalifikasjonskrav til utøver ved oppslep	30
3.6.12	Personer i slepefly under slep	30
3.7	Regler for tandemflyging med hang- para- eller speedglider	30
3.7.1	Kvalifikasjonskrav	30
3.7.2	Krav til tandem hang-, para- eller speedglider	31
3.7.3	Sikkerhetsutstyr	31
3.7.4	Krav til briefing av tandemelev	31
3.7.5	Krav til undertegning av erklæringskjema	32
3.7.6	Krav til logging av tandemturer	32
3.8	Regler for hang- og paragliding med hjelpemotor	32
3.8.1	Generelt	32
3.8.2	Kvalifikasjonskrav	32
3.8.3	Startområde/landingsområde	32
3.8.4	Hjelpepersonell	33
3.8.5	Logg	33
3.8.6	Regler for flyging	33
3.9	Regler for akroflyging med paraglider	34
3.9.1	Kvalifikasjonskrav	34
3.9.2	Grunnøvelser	34
3.9.3	Krav til paraglider	34
3.9.4	Krav til flysted ved organisert akroflyging	34
3.9.5	Dropp fra annet luftfartøy	34
3.9.6	Minimumshøyde	34
3.9.7	Sikkerhetsutstyr	34
3.9.8	Progresjon	35
3.9.9	Konkurranser i akroflyging med paraglider	35
3.10	Regler for akroflyging/oppvisningsflyging med Hangglider	35
3.11	Regler for speedgliding	35
3.11.1	Krav til vinge	35

3.11.2	Utstyr og vingebelastning.....	35
3.11.3	Kvalifikasjonskrav	36
3.11.4	Krav til flysted.....	36
3.11.5	Krav til landingssted	36
3.11.6	Sikkerhetsutstyr.....	36
3.11.7	Opplæring/utsjekk.....	36
3.11.8	Progresjon	37
3.11.9	Konkurranser i speedgliding.....	37
3.12	Oppvisningsflyging eller flyging med flygebevis for oppvisning.....	37
3.12.1	Oppvisningsflyging på flystevner og lignende arrangementer	37
3.12.2	Flygebevis for oppvisning HG/PG/SPG	37

3.0 GENERELT

Operative bestemmelser angir regler av særlig betydning for den operative delen av flygingen, som sammen med de øvrige kapitler beskriver hvordan flyging med hang-, para- og speedglider skal foregå innenfor seksjonens sikkerhetssystem. Her klarlegges seksjonens særordninger, ansvar relatert til operasjon og forhold til annen luftfart.

All flyging og kursing skal foregå i regi av klubb.

3.1 KRAV OM MEDLEMSKAP, FORSIKRING OG RETTIGHETSBEVIS

3.1.1 MEDLEMSKAP OG OBLIGATORISK FORSIKRING FOR AKTIVE MEDLEMMER

Person som utøver hanggliding, paragliding eller speedgliding innenfor NLF/HPS' operasjon må ha gyldig senior-, junior-, familie-, pensjonist- eller ungdomsmedlemskap i NLF/HPS, samt være medlem i en av seksjonens klubber. Aktive medlemmer må i tillegg tegne den obligatoriske ulykkes- og ansvarsforsikringen NLF har pålagt medlemmene.

3.1.2 MEDLEMSKAPETS GYLDIGHETSTID

Flyging med hang-, para- eller speedglider innenfor NLFs sikkerhetssystem krever gyldig medlemskap i NLF/HPS og tegnes for et år av gangen og gjelder fra 1. januar. NLF/HPS sender ut krav til sine medlemmer om dette via post eller elektronisk i begynnelsen av januar hvert år.

3.1.3 RETTIGHET TIL UTØVELSE AV HANG-, PARA- ELLER SPEEDGLIDING

Person som utøver hang-, para- eller speedgliding innenfor NLF/HPS' sikkerhetssystem skal ha gyldig rettighetsbevis (elevbevis/flygebevis) utstedt av NLF/HPS eller være under godkjent utdanning organisert av NLF/HPS eller en av NLF/HPS' klubber.

Rettighetsbevis er kun gyldig sammen med gyldig medlemskap av relevant kategori samt betalt premie for NLF/HPS' obligatoriske ulykkes- og ansvarsforsikring.

3.1.4 RETTIGHETSBEVISETS GYLDIGHETSTID

Elevbevis (PP2, SP2 og SPG2) og flygebevis (PP3-PP5, SP3-SP5 og SPG3-5) er gyldige ett kalenderår fra og med 1.januar. Elev-/flygebevis som utstedes i perioden 1/11 til og med 31/12 er gyldige fra den dato de er utstedt og ut påfølgende kalenderår. Spesialutsjekker fornyes eller utstedes samtidig med rettighetsbevis og er gyldige like lenge om man oppfyller nødvendige krav til vedlikehold av slik rettighet.

3.1.5 KRAV TIL FORNYELSE AV RETTIGHETSBEVIS

Krav til fornyelse av rettighetsbevis:

- Generelt: Egenfornyelse av gyldig flygebevis kan gjøres i perioden fra 1. november året rettighetsbevis utløper og frem til og med 31. desember

- PP2, SP2 og SPG2 elevbevis fornyes hvert år med bekreftelse fra instruktør
- PP3, PP4, PP5, SP3, SP4, SP5 fornyes hvert år
Minimumskrav til egenfornyelse er 5 timer eller 20 turer siste 12 måneder
- SPG3, SPG4 og SPG5 må fornyes hvert år
Minimumskrav til egenfornyelse er 30 turer siste 12 måneder
- Fornyelse av SP, PP og SPG elev- og flygebevis gjøres på nett via [Min Idrett](#)
- PPG og Tandem fornyes sammen med vanlige flygebevis
Minimumskrav til fornyelse er at flygeren har logget minimum 5 turer i løpet av de siste 12 måneder på <http://no.flightlog.org>
- Opptrekk og oppslep fornyes sammen med vanlig flygebevis.
Minimumskrav til fornyelse er 5 opptrekk/opslep i løpet av de siste 60 måneder
- Akro fornyes sammen med vanlig flygebevis.
Minimumskrav til fornyelse er at flyger skal ha praktisert akroflyging de siste 12 måneder og mener seg kvalifisert
- Instruktørbeviset fornyes sammen med vanlig flygebevis. For å beholde instruktørbevis kreves deltagelse på instruktørseminar minimum hvert 4.år.
- Hjelpelinstruktørbeviset fornyes sammen med vanlig flygebevis.

3.1.6 GJENOPPTAGELSE AV RETTIGHETSBEVIS SOM ER UTLØPT

Rettighetsbevis som er utløpt for mindre enn 2 år siden kan gjenopptas med bekreftelse fra instruktør via [Min Idrett](#).

Rettighetsbevis som utløp for mer enn 2 år siden vurderes i hvert enkelt tilfelle. Er det teoriprøve for å få rettigheten skal prøven tas på nytt og fornyelse med bevitnelse av instruktør.

For å gjenoppta instruktørbevis som er utløpt på grunn av manglende deltagelse på instruktørseminar kreves godkjenning av faglig leder i klubb og deltagelse på nytt instruktørseminar.

3.1.7 UREGELMESSIGHETER OG MISLIGHOLD

3.1.7.1 Brudd på luftfartsbestemmelser som har betydning for tjenesten

Dersom fører av hang-, para eller speedglider bryter bestemmelser gitt i luftfartsloven, forskrift gitt med hjemmel i luftfartsloven eller Norges Luftsportforbunds sikkerhetssystem for hang-, para- og speedgliding, kan Norges Luftsportforbund tilbakekalle flygebevis eller en rettighet tilknyttet beviset for bestemt tid, inntil videre eller for resten av gyldighetstiden. Det samme

gjelder dersom flygebevisinnehaveren ellers ikke fyller vilkårene for å utføre den flyging flygebeviset gjelder.

Flygebeviset skal tilbakekalles for minst ett år dersom innehaveren blir ilagt straff for å fløyet påvirket av alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel. Det samme gjelder ved overtredelse av bestemmelsen i luftfartsloven § 6-12 tredje ledd. Er flygebevisinnehaveren tidligere i de siste fem år ilagt straff for én av de nevnte overtredelser, skal flygebeviset tilbakekalles for alltid.

Når Norges Luftsportforbund finner grunn til å anta at det foreligger et forhold som kan begrunne tilbakekalling, kan det straks sette flygebeviset ut av kraft inntil spørsmålet om tilbakekalling er avgjort.

Blir vedtak om tilbakekalling påklaget, kan klageinstansen forkorte eller forlenge tilbakekallingstiden. Er flygebeviset tilbakekalt etter reglene i annet ledd, kan klageinstansen etter søknad sette ned tilbakekallingstiden også under den minstetid som der er fastsatt, når det foreligger særdeles formildende omstendigheter og tilbakekalling for så lang tid som fastsatt vil virke urimelig hardt.

Når et flygebevis er tilbakekalt eller satt ut av kraft, skal dokumentet innleveres til NLF HPS-seksjonen.

Vedtaket kan påklages etter NLFs bestemmelser om saksbehandling og klagebehandling av faglige vedtak innen tre (3) uker fra det tidspunkt underretning om vedtak er kommet frem til den vedtaket gjelder. Klageinstans for vedtak fattet av NLFs ankeutvalg er Samferdselsdepartementet, jfr forskrift av 15.01.2010 om bruk avhangglider og paraglider (BSL D 4–7) § 5 femte ledd, Sikkerhetssystemet for hang-, para- og speedgliding 7.0 kapittel 3 Operative bestemmelser samt NLFs bestemmelser om saksbehandling og klagebehandling av faglige vedtak § 5 tredje ledd.

Brudd på luftfartsbestemmelser kan videre medføre strafferettslig ansvar, jfr luftfartsloven kapittel XIV, sivilrettslig ansvar og erstatningsansvar.

3.2 UTØVERES RETTIGHETER

3.2.1 FLYGER

Flyger med gyldig flygebevis og gyldig medlemskap og forsikring kan på selvstendig basis utøve friflyging innen de begrensninger flygebeviset og eventuelle utsjekker setter. Flygingen må skje i henhold til bestemmelsene i dette sikkerhetssystem.

3.2.2 ELEV

Elev med gyldig elevbevis og gyldig medlemskap har begrenset frihet til å drive øvelsesflyging uten instruktør til stede. Frihet til øvelsesflyging gjelder bare flyging på det

nivå som fremkommer av elevbeviset. Øvelsesflygingen kan bare skje på sted, med utstyr og i forhold eleven er utsjekket på. Utsjekk på nytt sted kan gjøres av instruktør eller en flyger instruktøren mener er kvalifisert til å kunne gi en slik utsjekk.

Elev som er under kursing, som ennå ikke har fått utstedt elevbevis, kan bare fly under tilsyn av instruktør.

3.2.3 MINSTEALDER

Minstealder for å utøve eller ta begynnerkurs innen hang-, para- eller speedgliding er 18 år. Dersom det foreligger samtykke fra begge foresatte kan man ta kurs eller utøve hang- eller paragliding etter fylte 15 år.

3.2.4 GJESTEUTØVER

Person som er medlem i utenlandsk organisasjon for hang-, para- og/eller speedgliding, og som er innehaver av utenlandsk rettighetsbevis kan i avgrensede tidsperioder (maks 6 mnd. pr år) utøve hang-, para- eller speedgliding i Norge i henhold til NLFs lover og regler. Gyldig rettighetsbevis og ansvarsforsikring skal kunne fremvises på forespørsel. Gjesteutøver kan på selvstendig basis utøve friflyging begrenset av flygebevisets nivå. Flygingen må skje i henhold til bestemmelsene i dette sikkerhetssystem. Flygere med fast adresse i Norge skal inneha medlemskap i norsk klubb, norsk rettighetsbevis samt gyldig ulykkes- og ansvarsforsikring.

3.3 FLYSTED

Et flysted for hang-, para- eller speedglider må inneha et startområde egnet for å starte hang-, para- og/eller speedglider. Det skal ikke være hindringer av noen art som kan hindre start. Landingsstedet skal der dette er definert på forhånd være stort og åpent uten hindringer som trær, ledninger etc.

3.3.1 REGULERT FLYSTED: FLYSTED REGULERT OG DREVET AV KLUBB ELLER FORBUND

Utøver er forpliktet til å gjøre seg kjent med lokale bestemmelser på regulert flysted, samt å holde seg orientert med hensyn til kontrollert luftrom.

3.3.2 FLYSTED UTEN REGULERING

Før flyging på sted uten regulering er det flygeren selv som må vurdere hvorvidt stedet egner seg for hang-, para- eller speedgliding med aktuelt flygebevis. Flyger skal innhente eventuelle nødvendige tillatelser før flyging – fra grunneier, kommunale myndigheter, relevant enhet av flygekontrolltjenesten og evt. politiet. Flygeren er forpliktet til å holde seg orientert med hensyn til kontrollert luftrom. Ved skoling tilfaller ansvaret for vurderinger og innhenting av tillatelser den ansvarlige instruktør.

3.3.3 HANG-, PARA- ELLER SPEEDGLIDING I KONTROLLERT LUFTROM

Hang-, para- eller speedgliding i kontrollert luftrom skal planlegges og utføres i samråd med relevant enhet av lufttrafikkjenesten. Det er tillatt å benytte flyradio også av hang- og

paragliderflygere dersom man har radiotelefonisertifikat og har søkt og fått tildelt kallesignal av NLF/HPS.

3.3.4 LUFTROMSBOKSER

Luftromsutvalget i NLF jobber i samarbeide med Avinor og berørte flyplasser med opprettelse og bruk av såkalte luftromsbokser. Slike bokser er områder innenfor kontrollsoner som kan åpnes for flyging med hang- og paraglider etter vise regler.

3.3.5 LUFTROMSINDELING

Luftrommet inndeles i luftromsklasser. Alle som skal fly hang-, para- eller speedglider plikter å sette seg inn i denne inndelingen slik at man til enhver tid vet at man befinner seg i lovlig luftrom.

3.4 FLYFORHOLD

Utøveren skal før flyging vurdere hvorvidt forholdene er akseptable for flyging på aktuelt flysted og med aktuelt flygebevis. Under skoling tilfaller ansvaret for vurdering av forholdene på ansvarlig instruktør.

Flyging i luft som inneholder aske:

- Flyging i luft med synlig askeinnhold (høy konsentrasjon) skal unngås
- Flyging med hjelpemotor skal ikke forekomme når myndighetene opplyser at det er høy konsentrasjon av aske i lufta i de høyder man har intensjon om å fly i
- Hvis en hang- eller paragliderflyger under flyging merker at han/hun flyr i luft som er forurenset av aske skal flygeren straks fly ned til landing
- Personer som er allergiske eller har luftveisproblemer skal være særlig varsomme når det gjelder flyging i mulig forurenset luft

3.5 REGLER FOR FLYGING

3.5.1 FØRFLYGINGSSJEKK

Utøver skal før enhver start kontrollere hang-, para-, speedglider og seletøy for å avdekke eventuelle skader, slitasjepunkt og svekkelser, samt kontrollere at korrekt montering er utført.

3.5.2 AVSTAND TIL HINDRINGER

Ved all flyging skal det holdes sikker avstand til hindringer. Det skal ikke flys slik at det er til unødig sjenanse for omgivelsene.

3.5.3 AVSTAND TIL ANDRE HANG-, PARA- ELLER SPEEDGLIDERE

Ved all flyging skal det holdes sikker avstand til andre vinger i lufta. Formasjonsflyging med

paraglider i øvelse og konkurranser utført av flygere med akroutsjekk (APG) og hvor formasjonsflyging med kontakt på forhånd er planlagt og avtalt, er tillatt.

3.5.4 VIKEPLIKTSREGLER

Flyging med hang-, para- eller speedglider skal planlegges slik at konflikt med annen lufttrafikk i størst mulig grad unngås.

a) Generelt. (med vinge er det ment HG, PG eller SPG).

- Man har vikeplikt for vinger som er lavere enn seg selv
- Man har vikeplikt for vinger som kommer fra høyre
- To møtende vinger i samme høyde skal begge vike til høyre
- En vinge som innhenter en annen vinge har vikeplikt

b) Ved flyging på hang

Ved flyging på hang skal svinger skje ut fra terrenget. En vinge som innhenter en annen skal passere på innsiden.

c) Ved flyging i termikk

Alle i samme termikkboble skal svinge i samme retning. Retningen bestemmes av den som først entrer boblen.

d) Hjelpemotor

Flyger som flyr med hjelpemotor har vikeplikt overfor flygere som flyr uten motor.

3.5.5 LANDINGSMULIGHETER

Flyging skal kun skje der man til enhver tid har tilstrekkelig høyde til å nå forhåndsvalgt eller alternativt landingsområde.

3.5.6 DROPP FRA HANG-/PARAGLIDER ELLER ANDRE LUFTFARTØY

Dropp er bare tillatt når man innehar en spesiell utsjekk for dette. For dropp med hangglider fra ballong skal man søke faglig ledergruppe om tillatelse på forhånd og det vil bli vurdert i hvert enkelt tilfelle. Helikopter som skal benyttes til dropp skal ha tillatelse til dette utstedt av Luftfartstilsynet.

3.6 REGLER FOR OPPTREKK OG OPPSLEP AV HANG-, PARA- ELLER SPEEDGLIDER

FELLES FOR OPPTREKK OG OPPSLEP:

3.6.1 STARTOMRÅDE

Startområde som jevnlig brukes til opptrekk eller oppslep av hang-, para- eller speedglider skal være godkjent for dette formål av NLF/HPS.

3.6.2 NOTAM

Opptreksansvarlig skal sørge for at det er gyldig NOTAM for opptrekkstedet og perioden det brukes. Dette er viktig da andre luftfartøy kan ha problemer med å se opptrekksline. Opptreksansvarlig sørger for å sende nødvendig informasjon til HPS seksjonen i god tid før opptrekk skjer slik at seksjonen kan sende NOTAM manus til NOTAM kontoret.

3.6.3 PROSEDYREOVERSIKT

Det skal foreligge skriftlig prosedyreoversikt for hvordan opptrekk eller oppslep skal gjennomføres. Oversikten skal minimum inneholde:

- Krav til utstyr, inkludert trekke- eller slepeinnretning, slepeline, bruddstykke og festeanordning til trekke- eller slepeinnretning og hang-, para- eller speedglider
- Krav til fører av trekke- eller slepeinnretningen
- Ansvarsforhold
- Krav til hjelpepersonell
- Krav til utøvere
- Entydige startprosedyrer
- Regler for flyging i opptrekk- eller oppslepsområdet
- Regler for ferdsel i opptrekk- eller oppslepsområdet
- Regler for linedropp
- Prosedyrer for å hindre ferdsel i trekke- eller slepeområdet og i landingsområdet
- Nødprosedyrer

Prosedyrene skal være godkjent av NLF/HPS før virksomheten settes i gang. Minst ett skriftlig eksemplar av prosedyrene skal foreligge på startområdet og de som skal trekkes eller sleges opp skal ha gjort seg kjent med disse før flyging finner sted. Eksempel på prosedyre for opptrekk/opslep kan rekvireres fra NLF/HPS v/fagsjef.

3.6.4 ANSVARSFORHOLD

Under opptrekk eller oppslep skal en navngitt person med utsjekk for henholdsvis opptrekk eller oppslep være ansvarlig for virksomheten.

Fører av trekke- eller slepeinnretning skal forsikre seg om at hjelpere på bakken har nødvendig kunnskap om hvordan de skal utøve tjenesten på en sikkerhetsmessig forsvarlig måte.

3.6.5 HJELPEPERSONELL

Det skal finnes tilstrekkelig bakkemannskap til å holde uvedkommende i sikker avstand fra virksomheten.

SPESIelt FOR OPPTREKK BÅDE AV HANG-, PARA- OG SPEEDGLIDERE:

3.6.6 KRAV TIL MATERIELL FOR OPPTREKK

Følgende utstyr skal benyttes:

- Bruddstykke tilpasset det enkelte system når annet overbelastningsvern ikke benyttes. Ved opptrekk av para-/speedglider kan bruddstykke (weak-link) utelates, dette skal stå i opptrekkprosedyren
- En effektiv og lett tilgjengelig utløser som flygeren øyeblikkelig kan utløse i alle faser av opptrekket
- Mellom trekkinnretningen og trekklinen skal det være montert nødutløser som kan aktiveres av person på trekkinnretningen. Eventuelt kan linekuttermekanisme på vinsj benyttes

3.6.7 KVALIFIKASJONSKRAV TIL FØRER AV OPPTREKKSINNRETNINGEN

Ved opptrekk skal fører av trekkinnretningen være utsjekket på aktuell innretning. Utsjekken skal gis av person med utsjekk på innretningen og skal dokumenteres skriftlig. Før utsjekk utstedes, må føreren utføre minimum 10 (ti) vellykkede opptrekk under veiledning og instruksjon av fører med utsjekk på aktuell innretning.

Ny trekkinnretning kan føres av fører med minimum 50 vellykkede trekk med annen innretning.

3.6.8 KVALIFIKASJONSKRAV TIL UTØVER VED OPPTREKK

Start av hang-, para- eller speedglider ved opptrekk kan utføres uten instruktør dersom flygeren har utstedt utsjekk for dette. Når aktiviteten ledes av godkjent instruktør for angjeldende flyging er dette å betrakte som kursing.

Nybegynnere i både hang- og paragliding kan kurses ved hjelp av opptrekk fra dag 1. Man kan kurse med en kombinasjon av opptrekk og vanlig bakkeflyging.

SPESIELT FOR OPPSLEP AV HANGGLIDERE:

3.6.9 KRAV TIL MATERIELL FOR OPPSLEP

- Bruddline som er tilpasset vingen og flygeren som skal slepes skal benyttes.
- En effektiv og lett tilgjengelig utløser som flygeren øyeblikkelig kan utløse i alle faser av oppslepet.

3.6.10 KVALIFIKASJONSKRAV TIL FØRER AV SLEPEFLYET

Ved oppslep skal flygeren på slepeflyet ha slepetillatelse utstedt av NLF/HPS. Krav for slepetillatelse er:

- Flygeren må inneha flygebevis for angjeldende type slepefly
- Flygeren må ha totalt 100 flytimer hvorav minimum 75 flytimer på motordrevet luftfartøy

- Flygeren skal ha eller ha hatt SP3 eller høyere, med utsjekk på oppslep. Om flygeren ikke har det må man søke HPS seksjonen om dispensasjon og et spesielt opplæringsprogram kan da settes i verk
- Flygeren må ha blitt opplært av annen flyger med utstedt slepetillatelse og i denne opplæringen ha gjennomført minimum ti (10) slep.

Søknad om slepetillatelse, undertegnet av søker og flyger som har stått for opplæringen, skal sendes NLF/HPS ved fagsjefen.

3.6.11 KVALIFIKASJONSKRAV TIL UTØVER VED OPPSLEP

Start av hangglider ved oppslep kan utføres dersom flygeren har utsjekk for dette eller at aktiviteten ledes av godkjent instruktør for angjeldende flyging. Oppslep kan bare utføres av person som innehar SP3 eller høyere.

I hanggliding kan det skoles fra begynnernivå ved hjelp av tandem oppslep når tillatelse er utstedt av NLF/HPS. Når instruktøren er forsikret om at eleven er moden, kan det gjennomføres solo-opslep. Da kan eleven få oppslepsutsjekk sammen med sin SP2.

Oppslep av paraglider er ikke tillatt.

3.6.12 PERSONER I SLEPEFLY UNDER SLEP

Under slepeflyging skal bare fartøysjef og eventuelt slepeflyger under opplæring være ombord i slepeflyet.

3.7 REGLER FOR TANDEMFLYGING MED HANG- PARA- ELLER SPEEDGLIDER

Tandemflyging betyr flyging med en passasjer (tandemelev).

All tandemflyging skjer i regi av klubb.

Eventuell godtgjørelse for turen skal betales inn på klubbens konto slik at det kommer frem av klubbens regnskap. Klubben kan deretter betale ut hele eller deler av dette til tandeminstruktøren i tråd med regler for skatt for frivillige og ideelle organisasjoner som man finner på Skatteetaten.no.

I all markedsføring av tandemturer skal det fremgå at all flyving skjer i regi av klubb og at det er en introduksjon til sporten.

3.7.1 KVALIFIKASJONSKRAV

Tandemflyging med hang-, para- eller speedglider kan utføres når flygeren har SP5, PP5 eller SPG5 og har fått utstedt tandemflygebevis.

Flyger som skal fly tandem med paramotor skal i tillegg ha gyldig paramotorflygebevis.

Teoretisk pensum:

- Sikkerhetssystemet for hang-, para- og speedgliding
- For PG/SPG: Boken Paragliding av Werner Johannesen/Ronny Helgesen/Fredrik Jensen
- For HG: Boken Hangliding av Werner Johannesen
- Gjeldende bok i førstehjelp
- NLF/HPS' kompendium for tandemflyging
- For SPG: NLF/HPS' kompendium for speedgliding

Praktisk prøve: Minimum 5 flyturer med annen flyger som passasjer (for PPG tandem skal passasjeren inneha PP4/PP5). Turene skal være dokumentert på Flightlog.org og bevitnet av tandemeksaminator.

Erfaringskrav:

1. Inneha SP5/PP5/SPG5 flygebevis
2. Ha gjennomgått og bestått seksjonens tandemkurs og bestått tandem teoriprøve
3. Minimum 200 flyturer med hang-, para- eller speedglider
4. HG/PG: Minimum 100 flytimer med hang- eller paraglider
5. SPG: Tandeminstruktør skal være godkjent av faglig ledergruppe NLF/HPS
6. Minimum 2 års variert flyerfaring

Unntak: To flygere som begge har flygebevis SP4/PP4/SPG4 eller høyere i samme aktivitet og minimum 2 års variert flygeerfaring kan trene tandem sammen uten spesiell utsjekk.

Faglig leder i klubb må bekrefte til NLF/HPS at kandidaten tillates å fly i regi av klubben. Dersom man ikke har vært medlem i nåværende klubb i 2 år må faglig leder i forrige klubb(er) også bekrefte at man innehar den airmanship som kreves. I tvilstilfeller kan faglig ledergruppe godkjenne utstedelse.

Minstealder for å få utstedt tandemflygebevis er 18 år.

3.7.2 KRAV TIL TANDEM HANG-, PARA- ELLER SPEEDGLIDER

Totalvekten skal alltid være innenfor de vektbegrensninger produsenten har angitt. Dette kan fravikes ved dropp av paraglider iht avsnitt 3.5.6.

3.7.3 SIKKERHETSUTSTYR

Ved all tandemflyging skal følgende sikkerhetsutstyr benyttes i tillegg til det som er påbudt ved all flyging med HG, PG eller SPG:

- Utstyr som benyttes skal være godkjent av produsenten for denne type aktivitet
- Låsbare karabiner med aktivisert låsmekanisme både for flyger og passasjer
- Nødsjerm tilpasset totalvekten (Unntak: Gjelder ikke SPG)

3.7.4 KRAV TIL BRIEFING AV TANDEMELEV

Tandemeleven skal briefes i:

- Prosedyrer ved startstilling og i gangløping

- Kommunikasjon og kommandoer i ulike faser av flyturen
- Flystilling, plassbehov, bevegelse og mulighet for konflikt mellom flyger og passasjer
- Prosedyrer ved landing
- Ansvarsforhold vedrørende skade, erstatning etc.

Informer gjerne også tandemeleven om:

- Prosedyrer ved eventuelt kast av nødskjerm
- Hang-, para-, speedgliderens virkemåte, styring, flyhastigheter, steiling, start og landing
- Fysiske/psykiske aspekter som høydevirkning, panikk, svimmelhet, kvalme

3.7.5 KRAV TIL UNDERTEGNING AV ERKLÆRINGSSKJEMA

Alle tandemelever tilknyttes flyging i NLFs sikkerhetssystem ved at eleven undertegner en erklæring om at denne aktiviteten skjer på eget ansvar før flyging. Erklæringen skal arkiveres av tandeminstruktøren og tandemelevens navn skal fremgå tydelig.

3.7.6 KRAV TIL LOGGING AV TANDEMTURER

Alle tandemturer skal logges på Flightlog.org og tandemelevens navn skal kunne oppgis på hver tur på forespørsel.

3.8 REGLER FOR HANG- OG PARAGLIDING MED HJELPEMOTOR

3.8.1 GENERELT

Dette regelverk omfatter system som kan startes og landes ved bruk av flygerens føtter samt system som kan startes på hjul, ski eller lignende. Regelverket gjelder for start, flyging og landing med hjelpemotor i gang. Dersom hjelpemotor er avslått gjelder regler for hang- og paragliding i henhold til dette sikkerhetssystem.

3.8.2 KVALIFIKASJONSKRAV

Hang- og paragliding med hjelpemotor kan utføres dersom flygeren har utsjekk for dette eller at aktiviteten ledes av godkjent instruktør for angjeldende flyging. For å delta på begynnerkurs i paramotor kreves minimum PP2 kurs. For utsjekk på hjelpemotor for hangglider kreves SP3 flygebevis.

3.8.3 STARTOMRÅDE/LANDINGSOMRÅDE

Flygeren er ansvarlig for at bare egnede steder brukes som startområde/landingsområde for hang- og paragliding med hjelpemotor. Ved skoling tilfaller disse pliktene instruktøren.

Før flyging med hjelpemotor på regulert flysted skal det innhentes tillatelse fra den lokale klubben.

Startområde/landingsområde som jevnlig brukes til hang- eller paragliding med

hjelpemotor skal være godkjent for dette formål av NLF/HPS. Det er klubben som søker om slik tillatelse. For slike startområder/ landingsområder skal prosedyrer for avgang, utflyging, innflyging og landing med tilhørende nødprosedyrer være skriftlig dokumentert og tilgjengelig på stedet.

For steder som benyttes sporadisk eller kun av en eller noen få flygere skal flygeren(e) selv sørge for at nødvendig tillatelse er gitt før man starter flygingen. Slike steder skal ikke forhånds godkjennes av NLF/HPS.

3.8.4 HJELPEPERSONELL

Flygeren er ansvarlig for at det finnes tilstrekkelig bakkemannskap til å holde uvedkommende i sikker avstand ved start og landing. Ved skoling tilfaller disse pliktene instruktøren.

3.8.5 LOGG

Ved all flyging med motor skal alle turer logges på Flightlog.org. I tillegg skal det føres loggbok for motorsystemet.

3.8.6 REGLER FOR FLYGING

VFR-forhold og minstehøyder:

Flyging skal kun utføres under VFR-forhold. Flyging med hjelpemotor skal ikke utføres med motor i gang lavere enn fastsatt høyde som angitt nedenfor i samsvar med BSL F 1-1 § 3-5 unntatt under start og landing.

- Over tettbebygd strøk eller folkemengder: Minimum 300 m over høyeste hindring innenfor en radius på 600 m.
Over andre områder: Minimum 150 m over bakken.
- Vikeplikt
Paraglider/hangglider med hjelpemotor har vikeplikt for ikke motordrevne luftfartøyer i henhold til BSL F, herunder seilfly samt hang-, para- og speedglider i glideflukt.
- Flyging i kontrollert luftrom
Flyging i kontrollert luftrom er kun tillatt etter klarering fra angjeldende enhet av Lufttrafikkjentesten og skal utføres innen rammen av de begrensninger som er angitt i klareringen. Det er tillatt å benytte flyradio etter gjeldende regler.
- Motorferdsel i utmark
Flyging skal skje i henhold til lov om motorferdsel i utmark og vassdrag av 10. juni 1977, nr. 82.
- Flyging over vann
Flyging over vann utenfor glidedistanse fra strand med landingsmuligheter er farlig og skal unngås. Skal man fly over vann utenfor glidedistanse fra strand, skal bemannet hensiktsmessig følgebåt være med. I tillegg skal man ha flyteanordning for flyger og

utstyr som holder flygeren flytende riktig vei (med hodet opp) med motor samt "hook-knife" tilgjengelig.

- Start og landing i tettbebygd strøk
Start og landing med hjelpemotor skal kun skje på plasser godkjent av seksjonen.

3.9 REGLER FOR AKROFLYGING MED PARAGLIDER

3.9.1 KVALIFIKASJONSKRAV

Akroflyging med paraglider kan utføres når flygeren har gyldig PP4 flygebevis og deltatt og bestått akrokurs for PG. Enkle akroøvelser kan utføres under deltagelse på sikkerhetskurs godkjent av NLF/HPS.

3.9.2 GRUNNØVELSER

Følgende øvelser er definert som grunnøvelser:

- Stupspiral (symmetrisk og asymmetrisk)
- Wingover

3.9.3 KRAV TIL PARAGLIDER

Flygeren selv er ansvarlig for at utstyret som benyttes tåler de belastninger som kan oppstå under utførelse av akroflyging med paraglider. Utstyrleverandørens anbefaling om akroflyging skal følges.

3.9.4 KRAV TIL FLYSTED VED ORGANISERT AKROFLYGING

Ved organiserte treninger, samlinger, kurs eller konkurranser skal alle øvelser utføres over vann. Under utførelse av akroøvelser skal flygeren selv sørge for at dette skjer i betryggende avstand fra andre flygere.

3.9.5 DROPP FRA ANNET LUFTFARTØY

Utsjekk av dropp fra annet luftfartøy skal alltid gjøres over vann med redningsbåt på vannet.

3.9.6 MINIMUMSHØYDE

Alle øvelser skal være avsluttet minimum 200 meter over terrenget. Kravet gjelder ikke for akropiloter med flygebevis for oppvisning (DIS)

Over vann er det ingen krav til minimumshøyde. Det skal være bemannet redningsbåt på vannet når øvelsene gjøres over vann.

3.9.7 SIKKERHETSUTSTYR

Ved all akroflyging skal det benyttes nødskjerm tilpasset totalvekten som pakkes etter

produsentens anvisninger og anbefalte intervaller. Kun tørr nødskjerm kan benyttes under flyging. Flytevest skal benyttes ved trening over vann.

3.9.8 PROGRESJON

Flygere som vil begynne med akroflyging skal delta på et godkjent akrokurs for å lære grunnøvelsene og øvelser utover grunnøvelsene. Det er en forutsetning at man behersker grunnøvelsene før man starter med vanskeligere øvelser.

Trening på nye øvelser bør alltid foregå med kvalifisert instruktør og øvelsene skal utføres over vann med bemannet redningsbåt på vannet.

3.9.9 KONKURRANSER I AKROFLYGING MED PARAGLIDER

For å delta i en konkurranse kreves det at flygerne har godkjent akroutsjekk. Arrangøren kan kreve at de går igjennom en kvalifiseringsomgang der man viser at man behersker grunnøvelsene og eventuelt andre øvelser som det kreves at flygeren skal beherske. Hvis det her er tvil kan arrangøren nekte flyger(e) å delta i konkurransen.

3.10 REGLER FOR AKROFLYGING/OPPVISNINGSFYGING MED HANGGLIDER

Ønsker man å fly akroflyging med hangglider søker man fagsjef om å delta i "prøveprosjekt for akroflyging med hangglider".

3.11 REGLER FOR SPEEDGLIDING

3.11.1 KRAV TIL VINGE

I Sikkerhetssystemet benyttes betegnelsen speedglider.

Oversikt over vinger og seletøy som kan benyttes med SPG-flygebevis finnes i dokumentet "Speedgliding - Tillatt utstyr" på NLF.NO. Innehaver av SPG-flygebevis plikter å til enhver tid forsikre seg om at utstyr som benyttes til speedgliding er tillatt i henhold til dette dokumentet.

3.11.2 UTSTYR OG VINGEBELASTNING

Generelt

Vingebelastning regnes ut etter følgende formel:

$$\frac{\text{Flygerens vekt (kg) + 20(kg)}}{\text{Vingens areal (kvm)}}$$

Den totale vekten av klær, skiutstyr, vinge og seletøy vil variere fra person til person og fra tur til tur, men i sikkerhetssystemet legges det til 20 kg for utstyr for alle flygere.

Vinger under begynnerkurs skal ikke være mindre enn 12 kvm. Vinger som benyttes med SPG-flygebevis skal være 18 kvm eller mindre. For å fly større speedglidere enn dette må flygeren ha flygebevis for paraglider i tillegg til SPG-flygebevis.

Begrensninger for vingebelastning og seletøy

SPG 2: Vingebelastningen skal ikke overskride 7,0 kg/kvm
Vinger mindre enn 12 kvm tillates ikke på dette nivået
Vinge og seletøy må være godkjent av SPG-instruktør

SPG 3: Vingebelastning på maksimum 8,0 kg/kvm
Vinger mindre enn 10 kvm tillates ikke på dette nivået
Vinge og seletøy må være godkjent av SPG-instruktør

SPG 4 og 5: Fri vingebelastning og fritt valg av vinge iht 3.11.2

3.11.3 KVALIFIKASJONSKRAV

Til et SPG begynnerkurs stilles det ingen egne kvalifikasjonskrav. God fysikk og kondisjon samt gode skiferdigheter er viktig.

For å delta på et konverteringskurs som fører frem til SPG3 flygebevis må ett av følgende krav tilfredsstilles:

- Gyldig PP3 bevis eller høyere med minimum to års erfaring i sporten og minimum 100 flyturer
- Gyldig B-lisens eller høyere med minimum to års erfaring i sporten og minimum 100 hopp
- Godkjenning av Faglig ledergruppe NLF/HPS som samråder seg med Styringsgruppa for SPG

3.11.4 KRAV TIL FLYSTED

Speedgliding skal ikke foregå i alpinanlegg så sant man ikke på forhånd har fått tillatelse til det. Man bør også være oppmerksom på snøskredfare når man utøver flygingen i ukjent terreng.

3.11.5 KRAV TIL LANDINGSSTED

Den store hastigheten man kommer inn for landing med krever at man har store åpne områder uten hindringer som landingsområde. Man bør unngå å lande i områder hvor det er mye folk for å unngå faren ved kollisjon med disse under landing. Landingsstedene skal være inspisert på forhånd.

3.11.6 SIKKERHETSUTSTYR

Hjelm er obligatorisk, ryggbeskyttelse og evt. annet verneutstyr anbefales

3.11.7 OPPLÆRING/UTSJEKK

Opplæring skal foregå etter godkjent opplæringsprogram fra NLF, av godkjent speedglidinginstruktør (SI) og i regi av en av NLFs klubber.

3.11.8 PROGRESJON

Det advares mot for rask progresjon, der man går videre mot mer avanserte øvelser før grunnprinsippene er innlært og man kjenner vingen. Trening mer avanserte øvelser bør alltid foregå med kvalifisert instruktør og øvelsene skal utføres i rolige forhold i ikke-avanserte bakker. Merk at en speedglider kan miste over 150 meters høyde på en 360 graders sving.

3.11.9 KONKURRANSER I SPEEDGLIDING

Det er spesielle krav når det gjelder konkurranser i speedgliding i Norge:

a) Krav om forhåndstillatelse

For å kunne arrangere en konkurranse må man søke NLF/HPS i god tid i forveien. NLF/HPS har utnevnt et eget konkurranseutvalg, KKSPG som tar seg av dette. Konkurransen skal inntil videre avholdes i samråd med styringsgruppe for speedgliding som er utnevnt av HPS- seksjonen.

b) Krav til deltakelse:

For å delta i en konkurranse kreves det minimum SPG4 og arrangøren kan kreve at deltakerne går igjennom en kvalifiseringsomgang der man viser at man behersker sporten.

3.12 OPPVISINGSFLYGING

3.12.1 OPPVISINGSFLYGING PÅ FLYSTEVNER OG LIGNENDE ARRANGEMENTER

Ved oppvisningsflyging med hjelpemotor skal gjeldende flygere inneha gyldig flygebevis for oppvisning iht BSL D 4-3.

3.12.2 FLYGEBEVIS FOR OPPVISNING HG/PG/SPG

Flyging uten hjelpemotor:

- NLF/HPS utsteder flygebevis for oppvisning til seksjonens flygere som skal fly oppvisning uten hjelpemotor.
- Ved oppvisninger skal oppvisningsflygingen/programmet skal være godkjent av NLF/HPS før flygingen finner sted. Krav til flyger som kan få utstedt flygebevis for oppvisning er minimum SP4/PP4/SPG4. Flygebeviset er gyldig i 1/ett år av gangen og fornyes sammen med øvrig flygebevis.
- Følgebevis for oppvisning skal medbringes ved enhver oppvisningsflyging.

Flyging med hjelpemotor:

Flygebevis for oppvisning skal inneholde informasjon om hvilken type flyging som kan utføres og hvilke minstehøyder man kan operere i og flygingen skal foregå i samråd med stevneleder og sikkerhetsansvarlig på stevnet.

- Når det gjelder minsteavstand til publikum, overflyging, avsperring etc. gjelder reglene i BSL D 4-3. Kart med opptegnet oppvisningsakse, oppvisningslinje, oppvisningsområde, oppvisningssenter samt publikumslinje skal være med i den grad dette er relevant for oppvisningen. Se paragraf 3 i BSL D 4-3 for informasjon.

4 UTDANNING

4.0	Generelt	41	
4.1	Klubben og undervisningen	41	
4.1.1	Klubben	41	
4.1.2	Instruktørene.....	41	
4.1.3	Forelesere og andre ressurspersoner	41	
4.1.4	Retningslinjer for instruksjon	41	
4.1.5	Teoriundervisning.....	42	
4.1.6	Krav til lokaler og hjelpemidler	42	
4.1.7	Tidsrammer	42	
4.1.8	Kompetansekrav.....	42	
4.1.9	Konvertering av utenlandsk elevbevis/flygebevis.....	42	
4.2	Krav til personer som ønsker å delta på begynnerkurs i hang-, para- eller speedgliding	42	
4.2.1	Prøvedag.....	42	
4.2.2	Medisinske krav til personer som vil lære hang-, para- eller speedgliding	43	
4.2.3	Vandelsattest.....	43	
4.2.4	Motivasjon.....	43	
4.2.5	Kreditering av tidligere erfaring	43	
4.2.6	Elevbevis	43	
4.2.7	Flygebevis	44	
4.2.8	Flygebevis og elevbevis - omfang og gyldighet	44	
4.2.9	Kategorier (Beskrevet i kapittel 5)	44	
4.3	Treningsprogrammet.....	44	
4.4	Teoretiske og praktiske prøver	45	
4.4.1	Teoretisk prøve	45	
4.4.2	Praktisk prøve.....	45	
4.5	Teorifagene.....	45	
4.5.1	Generelt.....	45	
4.5.2	Teoriprøve	45	
4.5.3	Opplæringsmateriell/lærestoff	45	
4.5.4	Hang-, para-, speedgliderens tekniske oppbygging	46	
4.5.5	Sikkerhet og airmanship (Flyvett)	46	
4.5.6	Praktisk flyging	46	
4.5.7	Aerodynamikk	46	

4.5.8	Meteorologi.....	46
4.5.9	Førstehjelp.....	46
4.6	Instruktørutdanning og Instruktørbevis	46
4.6.1	Instruktør (HI/PI/SI)	47
4.6.1.1	Oppnåelse	47
4.6.1.2	Rettigheter og plikter.....	47
4.6.2	Hjelpeinstruktør (HHI/PHI/SHI)	47
4.6.2.1	Oppnåelse	47
4.6.2.2	Rettigheter og plikter.....	47
4.6.3	Instruktør – tilleggsutsjekker	48
4.6.3.1	Instruktør/eksaminator i tandemflyging (HT/PT)	48
4.6.3.2	Instruktør i opptrekk (OTH/OTP/OTS)	48
4.6.3.3	Instruktør i oppslep (OSH).....	48
4.6.3.4	Instruktør i hanggliding/paragliding med hjelpemotor (PHG/PPG)	48
4.6.3.5	Instruktør på sikkerhetskurs i paragliding (PIS)	48
4.6.3.6	Instruktør på akrokurs i paragliding (PIA)	49
4.6.3.7	Instruktør på akrokurs i hanggliding (HIA)	49

4.0 GENERELT

Den som skal drive opplæring innen hang- para- eller speedgliding må ha status som instruktør.

Alle instruktører skal gjennom flere trinn i sin utdanning. Etter å ha blitt flyger kan man utdanne seg som hjelpeinstruktør gjennom klubben. Man må praktisere som hjelpeinstruktør på minimum ett, men fortrinnsvis flere kurs før man kan bli påmeldt et instruktørkurs.

All opplæring skal foregå i regi av en klubb som er organisert og bemannet i henhold til sikkerhetssystemet. Klubber som skal foreta opplæring må ha en oppnevnt faglig leder som er instruktør eller at faglig leder har utnevnt en instruktør som er klubbens skolesjef.

4.1 KLUBBEN OG UNDERVISNINGEN

4.1.1 KLUBBEN

Enhver klubb tilsluttet NLF/HPS, med utnevnt faglig leder, kan utdanne nye hang-, para- og speedgliderflygere.

Ingen instruktør kan drive undervisning i egen regi, da all undervisning skal drives i regi av en klubb. Kursing kan også drives i regi av fagsjef NLF/HPS.

En oversikt over klubber med faglige ledere finnes på seksjonens nettsider.

4.1.2 INSTRUKTØRENE

Klubbens faglige leder eller den han utnevner som skolesjef, står som ansvarlig for kursingen i klubben. Instruktørene og hjelpeinstruktørene samt hjelpeinstruktørkandidatene vil stå for den praktiske kursingen i samarbeid med faglig leder eller skolesjef.

4.1.3 FORELESERE OG ANDRE RESSURSPERSONER

Faglig leder kan velge å benytte særlig kompetente personer, i eller utenfor klubben, som forelesere i et spesielt eller flere av teoriemnene. Det kreves ingen formell opplæring fra seksjonens side for å utføre denne oppgaven.

4.1.4 RETNINGSLINJER FOR INSTRUKSJON

Instruksjonen foregår etter de bestemmelser som framgår av opplæringskompendiet for instruktører samt seksjonens utdanningsprogram.

Progresjonskort for utdanningens forskjellige trinn, samt spesialutsjekker finnes på seksjonens web side på www.nlf.no. Liste over de forskjellige elementer i opplæringen man skal igjennom, finnes her. Disse skal aktivt brukes som en sjekklister av instruktør og elev under utdanningen.

4.1.5 TEORIUNDERVISNING

Opplæring i teorifagene bør foregå som klasseromsundervisning organisert av klubbens faglige leder eller skolesjef, men kan helt eller delvis tas som selvstudium etter avtale med klubben.

4.1.6 KRAV TIL LOKALER OG HJELPEMIDLER

Undervisningslokalet skal være godt egnet til formålet. Instruktøren må ha til disposisjon nødvendige hjelpemidler som tavle eller flipover, PC projektor, overheadprojektor evt. andre undervisningshjelpemidler etter behov.

4.1.7 TIDSRAMMER

Når et begynnerkurs er satt i gang skal det gå kontinuerlig, uten for langt opphold mellom leksjonene. Dette gjelder både den teoretiske og den praktiske undervisningen.

4.1.8 KOMPETANSEKRAV

Kompetansekrav til opplæring av utøverne er gitt i utdanningskompendiet og består av følgende punkter:

- Teoripensum
- Praktiske øvelser
- Teoretisk prøve
- Praktisk prøve

4.1.9 KONVERTERING AV UTENLANDSK ELEVBEVIS/FLYGEBEVIS

Flygere med fast bopel i Norge skal ha norsk flygebevis.

Konvertering av utenlandsk elevbevis/flygebevis må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Det skal tas utgangspunkt i vedkommendes erfaringsnivå og nivået på det utstedte sertifikat/bevis. Instruktøren må bruke skjønn ved konverteringen. Generelt må minimumskravene til kunnskaper, ferdigheter, erfaring og airmanship oppfylles. Teoriprøve for ønsket nivå skal bestås.

4.2 KRAV TIL PERSONER SOM ØNSKER Å DELTA PÅ BEGYNNERKURS I HANG-, PARA- ELLER SPEEDGLIDING

4.2.1 PRØVEDAG

For potensielle elever til begynnerkurs kan det avholdes prøvedag. Etter å ha undertegnet et erklæringskjema, vil man få helt grunnleggende opplæring i flyteori og starteknikk. Deretter gis det mulighet til noen korte prøveturer under oppsyn av instruktør. Antall prøveturer skal ikke omfatte mer enn 5 vellykkede starter med høyde inntil 5 meter. Flyging utover dette krever medlemskap og at man er registrert som kurselev hos NLF.

Man kan i tillegg bli med på en tandemtur med en kvalifisert tandeminstruktør. For tandemturer gjelder ordinære regler for tandemflyging.

4.2.2 MEDISINSKE KRAV TIL PERSONER SOM VIL LÆRE HANG-, PARA- ELLER SPEEDGLIDING

I hang-, para- eller speedgliding stilles det ikke krav til legeundersøkelse for normalt friske personer. Før man begynner på kurset skal eleven signere på følgende egenerklæring:

”Jeg erklærer herved at jeg er fysisk og psykisk skikket til å fly hang-, para- og/eller speedglider. Jeg erklærer at jeg ikke har noen sykdommer som kan gjøre meg uegnet til å fly, slikt som epilepsi, diabetes ol. Jeg er klar over at jeg til enhver tid plikter å underkaste meg doping- eller rusmiddelkontroll, herunder blodprøve. Jeg er kjent med risikoen som er knyttet til hang-, para- eller speedgliding, og har gjort en selvstendig vurdering av og er klar over mitt eget vurderingsansvar i forhold til risikoen.”

Er det personer som ikke kan skrive under på denne erklæringen pga sykdom eller andre lidelser, kan skoleansvarlig forlange en legeerklæring av vedkommende før man kan starte på et kurs. I en slik erklæring skal legen underskrive på at personen på undersøkelsestidspunktet ikke har sykdommer eller lidelser som vil være til hinder under utøvelse av flyging.

4.2.3 VANDELSATTEST

I henhold til Norges Idrettsforbund skal instruktører som underviser elever under 18 år innhente en vandelsattest fra politiet. Denne skal forevises skoleleder som registrerer dette og instruktøren skal deretter selv oppbevare denne.

4.2.4 MOTIVASJON

Det er viktig både for instruktør og elev at instruktøren får et begrep om elevens holdning og motivasjon for å lære å fly. Instruktøren har utdanning til å foreta en slik vurdering. Det kan på et relativt tidlig tidspunkt avklares om eleven har den rette oppfatning om flyging og sikkerhetssystemer og evt. misforståelser kan korrigeres. I noen tilfeller kan instruktør fraråde personer å drive med denne type aktivitet.

4.2.5 KREDITERING AV TIDLIGERE ERFARING

All tidligere flyerfaring, teoretisk og praktisk vil selvsagt være et pluss for nye elever, men hang-, para- eller speedgliding er så spesielt at slik erfaring vil i de færreste tilfeller føre til at man kan ta fritas for deler av undervisningen.

4.2.6 ELEVBEVIS

Et begynnerkurs i hang-, para- eller speedgliding fører frem til et elevbevis; Safe Pro nivå 2 (SP2), Para Pro nivå 2 (PP2) eller Speed Pro nivå 2 (SPG2). Dette beviset utstedes når eleven har blitt godkjent på alle punkter i den foreskrevne utdannelsen. Man skal merke seg at man

fremdeles er elev og har begrensede rettigheter. Uten instruktør til stede kan man kun trene på flyging som er gjennomgått av instruktør på flysteder man er blitt sjekket ut på av instruktør.

4.2.7 FLYGEBEVIS

Flygebevis kan utstedes til elever etter at de har tilfredsstilt kravene til neste (eller høyere) trinn på progresjonsstigen som SP3, PP3 eller SPG3. Man går da over fra å være elev til å bli flyger og man har flere rettigheter, men fremdeles også begrensninger. Etter hvert som man skaffer seg mer erfaring og mer kunnskaper kan man ta flygebevis på høyere trinn; SP4 og SP5 eller PP4 og PP5 eller SPG4 og SPG5. Trinn 5 er det høyeste flygebevis vi har og man har nå alle rettigheter med unntak av visse spesialutsjekker som må tas i tillegg.

4.2.8 FLYGEBEVIS OG ELEVBEVIS - OMFANG OG GYLDIGHET

- Bevisets omfang og gyldighetstid står anført på beviset
- Beviset gir flygeren rett til selvstendig utøvelse av flyging med hang-, para- eller speedglider innenfor de til enhver tid gjeldende bestemmelser og på det nivå beviset viser
- Bevisets gyldighetstid er definert i avsnitt 3.1.4
- Flygeren er selv ansvarlig for at han/hun til enhver tid under utøving av sporten har gyldig flygebevis i tillegg til gyldig medlemskap og forsikring
- For at rettighetene til flygebeviset skal være gyldig, skal innehaveren ha tilfredsstilt de kravene som hver enkelt utsjekk krever i henhold til utdanningskompendiet

4.2.9 KATEGORIER (BESKREVET I KAPITTEL 5)

Flygebeviset utstedes av NLF/HPS og gjelder kun den/de kategorier som er påført.

Med Para Pro flygebevis har man rett til å fly paraglider i FAI kategori 3. Det er paraglidere som styres med aerodynamiske styreanretninger (brems i bakkant av vinge) samt vektskifte.

Med Safe Pro flygebevis for hangglidere har man rett til å fly vinger i følgende kategorier: Kategori 1, vektskift fleksvinger, kategori 2, vektskift/rorkontroll, fleks og fixvinger også med innebygd flyger (cockpit), kategori 4 er mikrolette seilfly og kategori 5 er en avart av kategori 2, men flygeren kan ikke være innbygd i vingen.

Med Speed Pro flygebevis kan man fly glidere som er godkjent finnes i dokumentet "Speedgliding - Tillatt utstyr" på NLF.NO.

4.3 TRENINGSPROGRAMMET

Treningsprogrammet til de forskjellige elev- og flygebevis er beskrevet i utdanningskompendiene.

4.4 TEORETISKE OG PRAKTISKE PRØVER

4.4.1 TEORETISK PRØVE

Teoretisk prøve består av flervalgsspørsmål. Det kreves minimum 70 % riktig i hvert fag for å bestå prøven. Praktisk prøve som består av utsjekk i flere forskjellige øvelser kan være påbegynt når man tar teoretisk prøve. Elevene skal avlegge teoretisk prøve i følgende fag:

- Aerodynamikk
- Meteorologi
- Praktisk flyging
- Lover og regler
- Førstehjelp
- For paragliding elevbevis PP2 er det også teoretisk prøve i materialkunnskap

Beståtte teoriprøver er gyldige i 1/ett år, regnet fra første avlagte prøve.

4.4.2 PRAKTISK PRØVE

Praktisk prøve til elev/flygebevis gjøres med instruktør til stede og godkjennes av instruktør. En praktisk prøve kan gå over mange flyturer der de forskjellige øvelsene utføres alene eller sammen med andre øvelser på hver tur.

Beståtte praktiske prøver er gyldige i 1/ett år, regnet fra første avlagte prøve.

4.5 TEORIFAGENE

4.5.1 GENERELT

Klubber som tilbyr kurs og opplæring innen hang-, para- eller speedgliding er også ansvarlig for at elevene får en tilfredsstillende teoretisk opplæring. Den teoretiske opplæringen bør skje i regi av klubben. Dersom dette av praktiske årsaker ikke kan gjennomføres, kan faglig leder eller utpekt skoleansvarlig i klubben ta kontakt om evt. samarbeide med andre klubber om denne undervisningen.

4.5.2 TEORIPRØVE

Teoriprøve for begynneropplæring skjer under kurset. For teoriprøver til flygebevis på høyere nivåer avtales dette med klubbens faglige leder eller med en av klubbens instruktører i samråd med klubbens faglige leder. Skal man ta teoriprøve i annen klubb av praktiske årsaker, skal dette godkjennes av klubbens faglige leder.

4.5.3 OPPLÆRINGSMATERIELL/LÆRESTOFF

Lærestoffet er gradert på to nivåer, *kjennskap* og *kunnskap*. Det som er gradert som *kjennskap* skal eleven kjenne til uten nødvendigvis å inneha detaljkunnskaper om emnet. Under graderingen *kunnskap* skal eleven kunne besvare detaljerte spørsmål. For begge graderingene av stoffet kan det bli stilt spørsmål ved avleggelse av teoriprøver. Det finnes gode norske lærebøker i både hang- og paragliding som er pensum i både grunnleggende

og videregående teori. I speedgliding er det utarbeidet et kompendium.

4.5.4 HANG-, PARA-, SPEEDGLIDERENS TEKNISKE OPPBYGGING

For paraglider eller speedglider som ikke har noen fast struktur går man gjennom de spesielle egenskapene og hvilke krav de stiller til vedlikehold for alle materialer/stoffer som brukes i utstyret. Man blir testet i denne kunnskapen teoretisk i PP2/SPG2 prøven.

For hangglidere går man under begynnerkurset igjennom egenskapene til de delene utstyret er bygget opp av samt hvilke vedlikeholds krav som stilles.

4.5.5 SIKKERHET OG AIRMANSHIP (FLYVETT)

Airmanship er et begrep blant flygere og der det ikke finnes regler skal airmanship gi flygeren den trygghet som gjør at man handler rett. Airmanship er ikke et spesielt fag, men utdanningen i hang, para- eller speedgliding er basert på å forsøke å utvide flygerens airmanship gradvis gjennom hele progresjonen.

4.5.6 PRAKTISK FLYGING

Teorien bak all praktisk flyging er et av emnene man gjennomgår under undervisningen. Dette står forklart i vår lærebok og er et emne man får teoretiske spørsmål i på teoriprøvene.

4.5.7 AERODYNAMIKK

Dette er læren om luftens bevegelser og krefter i forbindelse med et legeme som beveger seg gjennom den. Det legges spesiell vekt på lavhastighets aerodynamikk og flyforhold i turbulens og vindgradient.

4.5.8 METEOROLOGI

Meteorologifaget er godt beskrevet i våre lærebøker og det legges spesiell vekt på mikro-meteorologi.

4.5.9 FØRSTEHJELP

Egen pensumbok for førstehjelp følger med blant lærebøkene til et begynnerkurs og skal gjennomgås på kurset. Det anbefales at klubben med jevne mellomrom arrangerer oppfriskningskurs i førstehjelp.

4.6 INSTRUKTØRUTDANNING OG INSTRUKTØRBEVIS

Instruktørutdanningen deles opp i flere trinn.

Man blir først hjelpeinstruktørkandidat og deltar i denne rollen som hjelper på begynnerkurs. Deretter får man opplæring til og utsjekk som hjelpeinstruktør. Disse 2 stegene skjer på klubbnivå.

Deretter må klubbens faglige leder anbefale og melde på kandidaten til et instruktørkurs. Kurset må bestås med både praktisk og teoretisk eksamen.

4.6.1 INSTRUKTØR (HI/PI/SI)

4.6.1.1 Oppnåelse

For å oppnå instruktørbevis (HI/PI/SI) må man:

- Være fylt 18 år
- Inneha flygebevis Safe Pro 3/Para Pro 3/Speed Pro 4 eller høyere
- Ha flydd hang-, para- eller speedglider i minst 2 år
- Inneha hjelpeinstruktørbevis for aktuell gren
- Være anbefalt og påmeldt instruktørkurs av faglig leder i klubb man har vært medlem i minimum 2 år
- Ha deltatt på og bestått NLF/HPS' instruktørkurs

4.6.1.2 Rettigheter og plikter

Instruktør i hang-, para- eller speedgliding kan, under faglige ledelse av NLF/HPS eller en av NLF/HPS' klubber, skole og sjekke ut utøvere i hang-, para- og speedgliding opp til og med eget flygebevisnivå.

4.6.2 HJELPEINSTRUKTØR (HHI/PHI/SHI)

4.6.2.1 Oppnåelse

For å oppnå hjelpeinstruktørbevis (HHI/PHI/SHI) må man:

- Gjennomgå et 4 timers teorikurs ledet av godkjent instruktør i henhold til hjelpeinstruktørkompendiet
- Delta aktivt i teoretisk og praktisk undervisning på et eller flere begynnerkurs i hang-, para- eller speedgliding
- Sjekkes ut som hjelpeinstruktør av godkjent instruktør som sender inn utstedelsespapirene til klubbens faglige leder når alt er bestått. Faglig leder sender utstedelsespapirene til NLF/HPS

4.6.2.2 Rettigheter og plikter

En hjelpeinstruktør kan assistere en instruktør under kurs eller utsjekk. Hjelpeinstruktører skal alltid arbeide under veiledning av person med gyldig instruktørbevis.

Under forutsetning av at øvelsene tidligere er instruert av godkjent instruktør, kan hjelpeinstruktør trene elever i start, landing og bakkegliding i nybegynnerbakke uten at instruktøren er tilstede. Utover dette kan hjelpeinstruktør bare instruere med godkjent instruktør til stede.

4.6.3 INSTRUKTØR – TILLEGGSUTSJEKKER

En instruktør (HI/PI/SI) som skal forestå opplæring for tilleggsutsjekker skal selv inneha den aktuelle utsjekken. Instruktøren skal i tillegg ha opparbeidet en viss erfaring i den aktivitet som utsjekken innbefatter.

4.6.3.1 Instruktør/eksaminator i tandemflyging (HT/PT)

For å kunne utstede tandembevis må instruktøren selv ha foretatt minimum 15 turer med passasjer som ikke innehar Safe Pro, Para Pro eller Speed Pro flygebevis. Turene må være dokumentert på Flightlog.org.

4.6.3.2 Instruktør i opptrekk (OTH/OTP/OTS)

En instruktør som skal forestå opplæring og utsjekk i opptrekk med hang-, para- eller speedglider må selv inneha gyldig utsjekk for opptrekk, samt selv ha foretatt minst 20 opptrekk. Erfaringen må være dokumentert i loggbok.

4.6.3.3 Instruktør i oppslep (OSH)

En instruktør som skal forestå opplæring og utsjekk i oppslep med hangglider må selv inneha gyldig utsjekk for oppslep, samt selv ha foretatt minst 20 oppslep. Erfaringen må være dokumentert i loggbok.

4.6.3.4 Instruktør i hanggliding/paragliding med hjelpemotor (PHG/PPG)

En instruktør som skal forestå opplæring og utsjekk i hanggliding med hjelpemotor (PHG) må selv inneha gyldig utsjekk for hjelpemotorflyging i aktuell aktivitet, samt et minimum av totalt 20 vellykkede flyturer og 10 flytimer med hjelpemotor.

En instruktør som skal forestå opplæring og utsjekk i paragliding med hjelpemotor (PPG) som inkluderer distanseutsjekk (PPGXC) må selv inneha gyldig utsjekk for hjelpemotorflyging i aktuell aktivitet, samt et minimum av totalt 50 vellykkede flyturer og 20 flytimer med hjelpemotor. Erfaringen må være dokumentert i loggbok.

4.6.3.5 Instruktør på sikkerhetskurs i paragliding (PIS)

For å kunne fungere som ansvarlig instruktør på sikkerhetskurs må vedkommende ha utsjekk som sikkerhetskursinstruktør (PIS)

Vedkommende må:

- Inneha gyldig instruktørbevis i paragliding (PI).
- Ha gjennomført et komplett sikkerhetskurs med bestått på alle øvelser.
- Virke som hjelpeinstruktør på et sikkerhetskurs, hvor en videofilmer mange elever og kommenterer utførelsen av øvelsene. Materialet skal legges fram og forklares for sikkerhetskursinstruktør. Framleggingen skal være godkjent.

4.6.3.6 Instruktør på akrokurs i paragliding (PIA)

For å kunne fungere som ansvarlig instruktør på akrokurs må vedkommende ha utsjekk som akrokursinstruktør (PIA).

Vedkommende må:

- Inneha gyldig instruktørbevis i paragliding (PI)
- Inneha gyldig sikkerhetsinstruktørbevis (PIS)
- Ha gjennomført et komplett akrokurs med bestått på alle øvelser
- Ha virket som hjelpeinstruktør på ett akrokurs, hvor en videofilmer mange elever og kommenterer utførelsen av øvelsene. Materialet skal legges fram, forklares og godkjennes av akrokursinstruktør
- Kunne forklare teoretisk alle øvelsene som er beskrevet i akrokompendiet
- For å kunne gi instruksjon og utsjekk i dropp fra annet luftfartøy skal vedkommende instruktør selv inneha denne rettigheten

4.6.3.7 Instruktør på akrokurs i hanggliding (HIA)

Her henvises det til seksjonens prøveprosjekt i akroflyging med hangglider.

5 TEKNISKE BESTEMMELSER

5.0	Generelt - Formål	51
5.0.1	Grunnprinsipper	52
5.1	Teknisk organisasjon	52
5.1.1	NLF/HPS' ansvar og oppgaver	52
5.1.2	Produsentens vedlikeholdsprogram	52
5.2	Kategorier	52
5.2.1	De 5 kategoriene av hangglidere og paraglidere	52
5.3	Hang-, para- og speedglidere generelt	53
5.3.1	Hang-, para- og speedglidere	53
5.3.2	Seletøy	53
5.3.3	Ryggbeskyttelse i seletøy for bruk i paragliding	53
5.3.4	Nødsjerm	54
5.3.5	Spesielt utstyr	54
5.3.6	Vinger som brukes til opplæring og/eller er eid av klubb	54
5.3.7	Sikkerhetsutstyr - hjelm	54
5.3.8	Flyging med hjelpemotor	54
5.3.9	Utstyr som har vært i saltvann	55

5.0 GENERELT - FORMÅL

De tekniske bestemmelsene skal sikre at hang-, para- og speedglidere som benyttes av NLF/HPS' medlemmer med gyldig flygebevis, er slik konstruert, bygd, utstyrt, vedlikeholdt og har slike flyegenskaper at de følger de krav til sikkerhet som flygerne, forbundene, produsentene og test organisasjonene mener de skal ha ifølge de standarder som finnes for slikt utstyr. Denne standarden er definert i EN926-1 og 2, EN12491 for nødskjermer og EN1651 for paragliderutstyr. EN 966 er en standard for hjelmer til bruk under hang- eller paragliding. Dessuten brukes DHV standarden fra Deutsche Hanggleiterverband for å godkjenne hang- og paraglidere samt seletøy.

Her er skisse over EN 926-2 som klassifiserer en paraglider nybegynnervinge til **EN A**. En vinge testet til **EN D** er en svært avansert vinge.

Description of the paraglider classes (EN standard)

Class	Description of flight characteristics	Description of pilot skille required
A	Paragliders with maximum passive safety and extremely forgiving flying characteristics. Gliders with good resistance to departures from normal flight.	Designed for all pilots including pilots under all levels of training.
B	Paragliders with good passive safety and forgiving flying characteristics. Gliders with some resistance to departures from normal flight.	Designed for all pilots including pilots under all levels of training.
C	Paragliders with moderate passive safety and with potentially dynamic reactions to turbulence and pilot errors. Recovery to normal flight may require precise pilot input.	Designed for pilots familiar with recovery techniques, who fly "actively" and regularly, and understand the implications of flying a glider with reduced passive safety.
D	Paragliders with demanding flying characteristics and potentially violent reactions to turbulence and pilot errors. Recovery to normal flight requires precise pilot input.	Designed for pilots well practised in recovery techniques, who fly very actively, have significant experience of flying in turbulent conditions, and who accept the implications of flying such a wing.

Deutscher Hanggleiterverband er i dag en mye brukt godkjenningsorganisasjon for både hang- og paraglidere og en beskrivelse av standarden finnes på DHV sine nettsider:

<https://www.dhv.de/>

For paraglidere: [DHV classification of paragliders](#)

For hangglidere: [DHV classification of hanggliders](#)

5.0.1 GRUNNPRINSIPPER

Hang- og paraglidere som brukes i Norge bør være godkjent av en internasjonal godkjent testorganisasjon.

5.1 TEKNISK ORGANISASJON

Ansvar for kontroll og vedlikehold av hang-, para- og speedglidere i Norge ligger hos eieren og brukeren av utstyret. Det er ikke oppnevnt noen teknisk ansvarlig i NLF/HPS.

5.1.1 NLF/HPS' ANSVAR OG OPPGAVER

NLF/HPS har intet ansvar for våre medlemmers flyutstyr.

5.1.2 PRODUSENTENS VEDLIKEHOLDSPROGRAM

Produsentene av hang-, para- og speedglidere leverer utstyret med en brukermanual. Denne brukermanualen inneholder utstyrets (vinge, sele, hjelm o.l.) vedlikeholdsprogram. I tillegg inneholder den detaljert tegning og beskrivelse over hvordan utstyret er satt sammen og hvordan deler etc. kan demonteres og erstattes. Eieren og brukeren av utstyret pålegges å sette seg inn i denne brukermanualen og vedkommende pålegges også å følge produsentens vedlikeholdsprogram som der er beskrevet. Eieren er ansvarlig for å ha kompetanse for å utføre vedlikehold på utstyret. Om han/hun ikke har tilfredsstillende kompetanse, må han/hun ha hjelp av forhandler eller andre som har slik kompetanse når vedlikehold skal utføres.

5.2 KATEGORIER

5.2.1 DE 5 KATEGORIENE AV HANGGLIDERE OG PARAGLIDERE

Vi deler inn hangglidere og paraglidere i 5 kategorier i dag. Det er den internasjonale Luftsportorganisasjonen FAI avdeling CIVL som har laget denne inndelingen.

Kategoriene er:

- Klasse 1: Hangglidere av typen flex wing som styres med vektskifte

- Klasse 2: Hangglidere av typen rigid wing som styres med vektskifte og/eller ror/brems. Flyger kan bygges inn i vingen.
- Klasse 3: Paraglidere som styres med vektskifte og brems
- Klasse 4: Mikrolette seilfly
- Klasse 5: En avart av klasse 2, men uten at flygeren kan bygges inn i vingen.

CIVLs beskrivelse av kategoriene er å finne på:

<http://www.fai.org/civil-documents> i dokumentet: [Sporting Code Section 7](#)

5.3 HANG-, PARA- OG SPEEDGLIDERE GENERELT

5.3.1 HANG-, PARA- OG SPEEDGLIDERE

Hang-, para- og speedglidere skal være av anerkjent fabrikat og skal være produsert for hang-, para- eller speedgliding. Det finnes flere organisasjoner som godkjenner hang-, para- og speedglidere og det anbefales at utstyr som benyttes er godkjent av en av disse organisasjonene.

Utøveren er selv ansvarlig for at hang-, para- eller speedglideren er i tilfredsstillende stand før den benyttes til flyging. Ved skoleflyging er instruktør ansvarlig for at hang-, para- eller speedglideren er i tilfredsstillende stand før flyging.

5.3.2 SELETØY

Seletøy skal være av anerkjent fabrikat og skal være produsert for hang-, para- eller speedgliding. Det anbefales også at seletøyet er godkjent av en dertil egnet organisasjon. Utøveren er selv ansvarlig for at seletøyet er i tilfredsstillende stand før det benyttes til flyging.

Ved skoleflyging er instruktør ansvarlig for at seletøyet er i tilfredsstillende stand før flyging.

5.3.3 RYGGBeskyttelse i seletøy for bruk i paragliding

Utøver skal være utstyrt med seletøy med dempende ryggbeskyttelse ved utøvelse av paragliding. Det gis unntak fra denne regel når det gjelder flyging med hjelpemotor da egnet seletøy for flyging med hjelpemotor skal benyttes.

Ved tandemflyging med hjelpemotor anbefales det at passasjerseletøyet inneholder tilstrekkelig beskyttelse for rygg ved eventuelle harde landinger eller avbrutt take-off.

Ved flyging med det som er definert som lettvektsutstyr gis det også unntak fra denne regel. Her anbefales det å benytte airbag på seletøyet, noe som opprettholder sikkerheten uten at det går ut over vekta i stor grad.

5.3.4 NØDSKJERM

Det anbefales å medbringe nødskjerm ved utøvelse av hang-, para- og speedgliding. Nødskjerm er påbudt når man flyr tandem, med hjelpemotor og akro. Nødskjerm skal pakkes og vedlikeholdes i henhold til fabrikantens anbefalinger. Det anbefales at nødskjerm pakkes om av kvalifisert person minst en gang i året.

5.3.5 SPESIelt UTSTYR

Alt spesielt utstyr som medbringes under flyging (fotoapparat, fly instrument o.a.) skal forsvarlig sikres med dertil egnet sikkerhetsmateriell.

5.3.6 VINGER SOM BRUKES TIL OPPLÆRING OG/ELLER ER EID AV KLUBB

Det er her faglig leder i klubben som er ansvarlig for kursutstyret samt instruktøren som bruker utstyret som er ansvarlig for sjekk og vedlikehold av utstyret.

5.3.7 SIKKERHETSUTSTYR - HJELM

Bruker skal forsikre seg om at hjelmen ikke har skader som ødelegger dens egenskaper. Hjelmer som er sertifisert etter EN966 (luftsport) eller andre standarder med tilsvarende eller bedre beskyttelse skal benyttes.

5.3.8 FLYGING MED HJELPEMOTOR

Krav til hang- og paraglider: Ved flyging med hjelpemotor, med og uten passasjer, skal det anvendes hang-/paraglider produsert for formålet.

Krav til seletøy: Ved flyging med hjelpemotor skal det kun anvendes seletøy som er fabrikkert for slik flyging med 4-punkts feste. Det skal ikke anvendes seletøy som er modifisert av flygeren for flyging med hjelpemotor.

Krav til motorsystem: Ved flyging med hjelpemotor skal det kun anvendes motorsystem som er fabrikkert for slik flyging. Det skal ikke anvendes motorsystem som er modifisert av flygeren for flyging med hjelpemotor. Det skal føres loggbok for motorsystemet og motorsystemet skal vedlikeholdes i henhold til fabrikantens anbefalinger.

Krav til støy: Maksimum støynivå for hjelpemotor skal ikke overstige 80 dB(A) målt i en avstand av 10 meter med motoren på maksimum cruise (full gass). Støymåling foretas i 15 sekunder langs en sirkelomkrets med radius 10 meter i 8 punkter med 45 graders avstand i maksimum vindhastighet på 3 m/s.

Krav til sikkerhetsutstyr: Ved flyging med hjelpemotor skal det anvendes nødskjerm som dekker maksimal tillatt startmasse. Ved flyging over vann skal det benyttes flyteutstyr som dekker maksimal tillatt startmasse.

5.3.9 UTSTYR SOM HAR VÆRT I SALTANN

Om man havner i saltvann med hang-, para- eller speedgliderutstyr kan dette være meget skadelig for utstyret.

5.3.9.1 Utskylling

Utstyr som har vært utsatt for saltvann må snarest rengjøres for å sikre seg at alle etsende saltpartikler blir fjernet. Rengjøring skjer ved utskylning i rikelig mengde ferskvann. Utskyllingen må være fullstendig. Glidere og reserver skal ikke vris under eller etter skyllingen. Tørkingen skal vies særlig oppmerksomhet.

5.3.9.2 Tørking

Materiell skal i minst mulig grad utsettes for direkte sollys. Temperaturen skal ikke overskride 40 grader Celsius. Utstyr må ikke komme nær varmekilden. Sterk varmepåvirkning vil kunne ødelegge utstyr eller forårsake klebing (nødskjerm). Eventuelt tørkerom må være godt gjennomluftet. Utstyret bør henge mest mulig fritt for å sikre tørking av alle komponenter. Gjennomvåte pakksekker og seletøy tørker meget sent og må henges til tørk snarest mulig etter bruk for å motvirke mugg, jordslag etc. Gjennomvått utstyr skal henges til tørk i minst 48 timer. Lett fuktig utstyr skal tørkes etter behov.

5.3.9.3 Kassering

Komponenter som har vært i kontakt med sjøvann (saltvann) i mer enn 48 timer eller som ikke har blitt skylt tilfredsstillende innen 24 timer etter berging bør kasseres.

6 FLYTRYGGING

6.0	Generelt.....	57
6.0.1	Sikkerhetssystem	57
6.0.2	Flytryggingsarbeid.....	57
6.1	Handlingsplan ved (hang-, para- eller speedglider) ulykker	57
6.2	Varslingsplan ved hang-, para- eller speedgliderulykker	57
6.3	Innsamling av erfaringsdata	58
6.3.1	Hendelsesrapportering	58
6.3.2	Rapporteringsansvar	58
6.3.3	Oppfølging av hendelser	58
6.4	Analyse, systematisering og arkivering.....	58
6.4.1	Analyse og systematisering.....	58
6.4.2	Statistikk.....	59
6.4.3	Arkivering.....	59
6.5	Tilbakemelding til utøvermiljøet	59
6.5.1	Presentasjon	59
6.5.2	Spesielle erfaringer	59
6.6	Revidere regelverk og utdanningsprogram på grunnlag av erfaringer.....	59
6.7	Granskningskommisjon	59
6.7.1	Aktuelle hendelser	59
6.7.2	Oppgaver.....	60
6.7.3	Utnevning.....	60
6.8	Handlingsplan for granskningskommisjon	60
6.8.1	Rask igangsetting av arbeidet	60
6.8.2	Klarlegging av hendelsesforløp.....	60
6.8.3	Anbefalinger til NLF/HPS' faglige ledelse om umiddelbare tiltak.....	61
6.8.4	Informasjon til presse og publikum	61
6.8.5	Rapportering	61
6.9	Oppdateringsseminarer	62
6.10	Spesielle flytryggingstiltak.....	62
6.11	Kommunikasjonen mellom seksjon og klubber	62

6.0 GENERELT

Flytrygging er de tiltak som settes inn for å redusere muligheten for at hendelser og kritiske situasjoner oppstår under utøvelse av hang-, para- eller speedgliding. Det kan også bestå av tiltak for å begrense skadeomfang når hendelser likevel skjer.

6.0.1 SIKKERHETSSYSTEM

Sikkerhetssystemet skal sikre at flytryggingsarbeidet foregår tilnærmet kontinuerlig i NLF/HPS-seksjonen. Systemet skal sikre en aktiv informasjonsflyt til alle klubber og medlemmene der de får informasjon om nye og eksisterende risikomomenter til enhver tid.

Ansvar for flytryggingsarbeidet ligger hos fagsjefen sammen med sikkerhetsutvalget innen faglig ledergruppe.

6.0.2 FLYTRYGGINGSARBEID

Flytryggingsarbeidet er tillagt fagsjefens ansvarsområde og det skal utføres etter følgende modell:

- Innsamling av erfaringsdata
- Analyse og systematisering av innsamlede data
- Tilbakemelding til utøverne
- Revidere regelverk og utdanningssystem på grunnlag av erfaringer

6.1 HANDLINGSPLAN VED (HANG-, PARA- ELLER SPEEDGLIDER) ULYKKER

Er du førstemann ved en ulykke så har bør du følge denne listen:

1. Start førstehjelp. Hvis bevisstløs og unormal pust start HLR. Stopp blødninger
2. Ring 113 medisinsk nødtelefon så snart som mulig, for å få hjelp
3. Bli ved vedkommende inntil redningspersonale er på plass og tar over ansvaret
4. Dersom 113 medisinsk nødtelefon ikke er varslet, ring 112 for å varsle politiet at det har skjedd en ulykke
5. Varsle Fagsjef (Se også varslingsplan i neste punkt)
6. Presse henvises til fagsjef. Unngå uttalelser til pressen når du opplever slike situasjoner. Uttal deg ikke om årsak.
7. Ved dødsfall er det politiets oppgaver å ta kontakt med pårørende

6.2 VARSLINGSPLAN VED HANG-, PARA- ELLER SPEEDGLIDER ULYKKER

Ved ulykker med hang-, para- eller speedglider skal følgende varsles (Se Pkt. 5 over) så snart man har kontroll over ulykken:

1. Fagsjef varsles på telefon 908 67 560
2. Om han ikke kan treffes skal sikkerhetsansvarlig i seksjonen varsles, eventuelt seksjonens leder
3. Fagsjef varsler generalsekretær umiddelbart ved ulykker. Generalsekretær varsler NLFs President
4. Fagsjef varsler styret og faglig ledergruppe og evt. faglig leder i vedkommendes klubb

Telefonlisten med telefon til fagsjef, sikkerhetsansvarlig og seksjonens leder finnes alltid i oppdatert versjon på NLFs hjemmeside under [Kontakt Oss](#).

6.3 INNSAMLING AV ERFARINGSDATA

6.3.1 HENDELSESRAPPORTERING

Hendelser som har medført skade eller fare for skade på mennesker, utstyr eller tredjeparts eiendom skal rapporteres til NLF/HPS.

Definisjoner:

Næruhell: Hendelse som ikke har medført skade på flyger, utstyr eller tredjeparts eiendom, men skade var nær ved å skje

Uhell: Skade på flyger, utstyr eller tredjeparts eiendom. Kun ubetydelig personskade uten behov for legebehandling eller førstehjelp

Ulykke: Legemsskade på flyger eller tredjepart med behov for legebehandling eller førstehjelp, eventuelt arbeidsufør minst en dag

6.3.2 RAPPORTERINGSANSVAR

Frem til eleven har trinn 2 (under begynnerkurs) er det instruktøren som har ansvar for å rapportere aktuelle hendelser. Elever med SP2/PP2/SPG2 skal rapportere sammen med instruktør-

PP3/SP3/SPG3 og høyere er selv ansvarlige for rapportering.

6.3.3 OPPFØLGING AV HENDELSER

Klubbens faglige leder er ansvarlig for at det finnes et system for lokal oppfølging og vurdering av rapporteringspliktige hendelser. Videre skal han/hun se til at involverte personer ivaretas på en best mulig måte etter en hendelse.

6.4 ANALYSE, SYSTEMATISERING OG ARKIVERING

6.4.1 ANALYSE OG SYSTEMATISERING

Rapporter sendes NLF/HPS ved den faglige ledelse for analyse og

systematisering.

6.4.2 STATISTIKK

Det skal utarbeides årlig statistikk på bakgrunn av hendelsesrapportene.

6.4.3 ARKIVERING

NLF/HPS skal sørge for at alle rapporter og statistiske oversikter arkiveres.

Kopi av rapport skal sendes til faglig leder i aktuell klubb for lokal arkivering.

6.5 TILBAKEMELDING TIL UTØVERMILJØET

6.5.1 PRESENTASJON

Et utvalg av rapporterte hendelser presenteres i medlemsbladet Fri Flukt. Årlig statistikk skal gjøres kjent for klubbene gjennom kommunikasjon med faglige ledere og ved presentasjon på fagseminar.

6.5.2 SPESIELLE ERFARINGER

Spesielle erfaringer trukket ut fra rapportene skal gjøres kjent for utøverne via de faglige lederne i klubbene.

6.6 REVIDERE REGELVERK OG UTDANNINGSPROGRAM PÅ GRUNNLAG AV ERFARINGER

NLF/HPS' faglige ledelse skal på grunnlag av erfaringsdata vurdere endringer i regelverk og utdanningsprogram.

Sikkerhetsutvalget bør med jevne mellomrom foreta risikoanalyser ut ifra erfaringsdata fra inn og utland og nødvendige tiltak skal iverksettes for å minske denne risikoen.

6.7 GRANSKNINGSKOMMISJON

6.7.1 AKTUELLE HENDELSER

Granskningskommisjon settes ned etter en hendelse med stor alvorlighetsgrad. Granskningskommisjon skal alltid settes ned etter:

- Fatal ulykke
- Oppfordring fra politi, NLF, Luftfartstilsynet eller Statens havarikommisjon for transport (SHT)

Granskningskommisjon kan også settes ned etter:

- Ulykke med alvorlig personskade
- Hendelse der det er mistanke om grove utstyrfeil

- Hendelse der det er mistanke om grove brudd på regelverk
- Oppfordring fra forsikringsselskap eller andre involverte
- Hendelse der sportens ansikt utad krever dette

6.7.2 OPPGAVER

Formålet med granskningskommisjon er å klarlegge hendelsesforløp, årsaker og eventuelt andre påvirkende omstendigheter til en gitt hendelse.

Andre hovedoppgaver er:

- Å bistå politi og luftfartsmyndigheter i deres etterforskning
- Anbefale eventuelle umiddelbare tiltak for NLF/HPS' faglige ledelse
- Utarbeide rapport med anbefalinger til NLF/HPS' faglige ledelse

6.7.3 UTNEVNING

Granskningskommisjon utnevnes av NLFs presidentskap.

HPS seksjonen foreslår kandidater til generalsekretær. Generalsekretær tilføyer kandidat fra annen seksjon eller ekstern, og fremmer deretter forslaget for NLFs presidentskap som foretar utnevning.

Ved alvorlige eller fatale hendelser skal fagsjefen varsles umiddelbart slik at en eventuell granskningskommisjon kan settes ned raskt.

6.8 HANDLINGSPLAN FOR GRANSKNINGSKOMMISJON

6.8.1 RASK IGANGSETTING AV ARBEIDET

En granskningskommisjon skal gå i gang med arbeidet så raskt som mulig etter utnevning.

6.8.2 KLARLEGGING AV HENDELSFORLØP

Klarlegging av hendelsesforløp er den viktigste delen av kommisjonens arbeid og skal danne grunnlaget for resten av arbeidet. Kommisjonen bør begynne med å undersøke hendelsesforløpet, intervju eventuelle vitner, foreta åstedsbefaring, undersøke utstyr, ta bilder etc. Kommisjonen skal i undersøkelsesarbeidet følge de retningslinjer som er gitt i prosedyrebeskrivelse NLF/HPS 002 – Opprettelse av granskningskommisjon og arbeidsflyt i kommisjonen.

Ved fatale ulykker og ulykker med alvorlig personskade har den lokale politimyndighet etterforskningsansvar. Granskningskommisjonen må ikke foreta seg noe som bryter med politiets interesser, men samarbeide og stille sine kunnskaper til disposisjon.

Ingenting skal flyttes eller endres på stedet uten etter anvisning eller tillatelse

fra politiet. Kommisjonen må søke politiet om frigivelse av opplysninger fra vitneavhør, eventuelle medisinske undersøkelser/obduksjon etc.

En del faktorer som kan ha medvirket til hendelsen og som derfor bør undersøkes, er:

- Flygerens bakgrunn, erfaringsnivå og aktivitet den siste tiden før hendelsen
- Flygerens dagsform og spesielle omstendigheter
- Utstyrets stand; type, alder, slitasje, feil og modifikasjoner. Alt utstyr sjekkes nøye (hang-, para-, speedglider, hjelm, seletøy, nødskjerm, eventuelt opptreks-/oppslepsutstyr etc). Relevante observasjoner bør dokumenteres med bilder.
- Spesielle forhold på flystedet, generelt og ved aktuelt tidspunkt.

6.8.3 ANBEFALINGER TIL NLF/HPS' FAGLIGE LEDELSE OM UMIDDELBARE TILTAK

Dersom kommisjonen finner det nødvendig, bør anbefalinger meddeles NLF/HPS' faglige ledelse ved fagsjefen på et meget tidlig tidspunkt. Dette kan for eksempel være:

- Midlertidig inndragning eller begrensning av elev-/flygebevis eller instruktørbevis
- Modifikasjon/utbedring av utstyr
- Midlertidig forbud mot bruk av tilsvarende utstyr eller krav til modifikasjon
- Midlertidig stenging av eller omklassifisering av flysted

6.8.4 INFORMASJON TIL PRESSE OG PUBLIKUM

Det er viktig at presse og publikum gjøres oppmerksom på at en ulykkeskommisjon er i arbeid. Informasjon som gis skal komme fra NLF/HPS' fagsjef eller den han bemyndiger.

Granskningskommisjonen skal ikke under noen omstendigheter frigi personopplysninger om involverte personer. Ved sterk pågang fra presse, henvises til deres egen "vær varsom plakat". Se for øvrig "Handlingsplan ved ulykker."

6.8.5 RAPPORTERING

Granskningskommisjonen rapporterer til NLF/HPS' faglige ledelse ved fagsjefen. Den faglige ledelse sørger for videre rapportering. Dette innebærer rapportering til seksjonens medlemmer via klubbens fagtekniske kanaler.

Rapportens form må tilpasses situasjonen, men bør inneholde kapitler om:

- Involverte personer
- Flysted og forhold
- Hendelsesforløp
- Analyse av hendelsesforløp
- Konklusjon om årsaken til hendelsen
- Anbefaling overfor NLF/HPS' faglige ledelse

6.9 OPPDATERINGSSEMINARER

Flytrygging er alltid med på instruktørens oppdateringsseminarer. I tillegg er flytrygging tema på faglig lederseminarer.

6.10 SPESIELLE FLYTRYGGINGSTILTAK

Seksjonen kan når de finner det riktig, lansere nødvendige flytryggingstiltak. Det kan være enkeltstående handlinger som prøver å fokusere på et spesielt risikomoment eller en lengre kampanje som kan vare en sesong om seksjonen finner det nødvendig.

6.11 KOMMUNIKASJONEN MELLOM SEKSJON OG KLUBBER

Denne kommunikasjonen foregår i alle tilfeller mellom fagsjef og klubbens faglige ledere som igjen har ansvaret for intern distribusjon innen klubben. Slik informasjon legges i tillegg ut på seksjonens hjemmesider slik at seksjonens medlemmer raskt kan finne sikkerhetsinformasjon. Det er viktig at man tar tak i akutte situasjoner og straks formidler sikkerhetstiltak til medlemmene slik at man forebygger at slike hendelser skjer igjen.

DEFINISJONSSAMLING

	Uttrykk	Forklaring
Flyging, generelt	Flyging	Utøvelse av hanggliding eller paragliding. Forberedelser for, utførelse av og avslutning av flyging med hangglider eller paraglider. All flyging skal skje i henhold denne håndbok
	Flytur	Hangglidertur/paraglidertur som inneholder startfase, flyfase og landingsfase
	Regulert flyging	Flyging, der klubb, organisator, grunneier, lufttrafikkjenesten, myndigheter eller andre har gitt ut permanente eller midlertidige regler for flyging, utover de generelle bestemmelser og regler som gjelder for all flyging
	Organisert flyging	Flyging der en organisator er tilstede og leder denne
	Oppvisningsflyging	Flyging som er annonsert og/eller utført i forbindelse med et offentlig arrangement, for et publikum. Flyger må ha gyldig flygebevis for oppvisning
	Demonstrasjonsflyging	Flyging der en demonstrerer flyging, hangglidere/paraglidere eller utstyr etter avtale, for andre flygere, tilskuere, massemedia, eller offentlige instanser
	Konkurransflyging	Flyging utført av deltaker i en konkurranse
	Skoleflyging	Flyging i forbindelse med instruksjon, kurs, eller utsjekker
	Friflyging	Flyging der flygeren ikke er pålagt, eller prøver å utføre øvelser eller oppgaver gitt av andre
Typer flyging	Gliding (Glideflyging)	Flyging der man hele tiden har et høydetap
	Sveving (Soaring)	Flyging der man utnytter oppadgående luftstrømmer (løft) til å holde høyde eller å stige
	Hangsveving (Hangflyging)	Sveving der en utnytter en luftmasse som presses opp skrånende terreng (hang)
	Termikksveving (Termikkflyging)	Sveving der en utnytter termisk aktivitet (termikkbobler)
	Bølgesveving (Bølgeflyging)	Sveving der en utnytter bølger skapt av en luftmasse som beveger seg over og i takt med ås eller fjellkammer som ligger parallelt på tvers av vindretningen
	Distansetur	Med distansetur mener man en tur der man ikke lander på hovedlanding men utnytter løft for å fly videre bort fra starten til et sted med kjent eller ukjent landing.
	Akroflyging med hangglider	Øvelser der flygeren framprovoserer pitch over 30 grader og/eller roll over 60 grader
	Akroflyging med paraglider	Steil, spinn (eller øvelser som medfører stor fare for steil eller spinn, som SAT, helikopter etc.), stupspiral ned til bakken og øvelser som medfører pitch eller roll over 90 grader
	Syncroflyging	Formasjonsflyving
	Avansert flyging med speedglider	Steil, spinn, roll (barrelroll) (eller øvelser som medfører stor fare for steil eller spinn, som SAT, helikopter etc.), stupspiral ned til bakken og øvelser som medfører pitch eller roll over 90 grader
	Tandemflyging	Flyging der to personer flyr i samme hangglider eller paraglider. Se også "tandemflyger"
	Formasjonsflyging med kontakt	Flyging hvor man danner formasjoner og hvor en eller flere flygere eller paraglidere kommer i kontakt med en eller flere andre flygere eller paraglidere
	Opptrekk	Startmetode hvor en bruker vinsj eller en mobil innretning på bakken til å trekke opp hangglidere/paraglidere
	Oppslep	Oppslep er en startmetode hvor det benyttes en flygende slepemaskin til å slepe opp hangglidere

	Flyging med hjelpemotor	Flyging hvor det benyttes hjelpemotor for å starte og oppnå planlagt høyde. Gjelder alle typer motorer både elektriske og bensin motorer
Flygetrinn Safe Pro og Para Pro	Bakkegliding (SP1)	Gliding i nybegynnerbakke over jevnt terreng i umiddelbar nærhet av bakken. Høyden er normalt ikke over 5 meter
	Høydegliding (SP2, PP2)	Gliding med nok høyde og avstand til terrenget slik at man kan manøvrere relativt fritt
	Lett sveving (SP3, PP3)	Sveving i lette hang eller termikk forhold uten kast eller turbulens, med god avstand til terreng, hindringer og annen trafikk
	Avansert sveving (SP4, PP4)	Sveving i krevende forhold, så som marginale, kraftige og/eller turbulente hang, termikk og bølge forhold
	Distanseflyging (SP5, PP5-D)	Flyging der en utnytter sveving til å fly distanser vekk fra, og eventuelt tilbake til, det lokale flysted
	Akroflyging (PP5-A)	Flyging der en utfører akrobatiske øvelser
Flygetrinn Speed Pro (SPG)	SPG 1	Bakkegliding. Bakkegliding er gliding med speedglider over jevnt terreng i umiddelbar nærhet av bakken. Høyden er normalt ikke over 5 meter
	SPG 2	SPG2 inkluderer også høydegliding. Høydegliding er gliding med nok høyde og avstand til terrenget slik at man kan manøvrere relativt fritt. Flygingen utføres med begrenset vingebelastning i terreng uten vesentlige hindringer eller utfordringer. Etter at trinn 1 og 2 er fullført og bestått, utstedes SPG 2. Dette er et elevbevis.
	SPG 3	Videregående flyging. Eleven er nå blitt flyger men flyging med begrenset vingebelastning. SPG 3 gir rettighet til å selv ta ut flysteder og landingsområder
	SPG 4	Avansert flyging med fri vingebelastning Flyging med ubegrenset vingebelastning og fritt valg av speedglider SPG4 er erfaringskravet for instruktør, sammen med erfaring som hjelpeinstruktør på SPG kurs
	SPG 5	Spesielle utsjekker. Rettigheter som for SPG 4 men SPG 5 er erfaringskravet for utstedelse av flygebevis for demonstrasjons- og oppvisningsflyging (DIS) samt konkurranseflyging
Flysteder og bakker	Flysted	Et nærmere angitt geografisk område med tilhørende bakke(r) og luftrom som man normalt vil operere i under flyging (ikke distanseflyging)
	Regulert flysted	Flysted der lokal klubb, organisator, grunneier, lufttrafikkjenesten, myndigheter eller andre har gitt ut midlertidige eller permanente regler for flyging på angjeldende sted
	Bakke	Den topografiske delen mellom og inkludert et start og et landingsområde, herunder høydeforskjell, avstander og flyruter mellom disse, samt terrenget og eventuelle hindringers profiler og beskaffenhet.
	Nybegynnerbakke / Skolebakke	Bakke som består av jevnt terreng, fortrinnsvis snø, sand, jord, gress eller dyrket mark, med et profil som muliggjør bakkegliding med angjeldende type hangglider/paraglider. Det skal ikke være hindringer i eller under flybanen, eller med god margin til hver side av denne. Start, utflygings- og landingsforhold skal være lette og kunne foregå i en rett linje. Flyhøyden skal normalt ikke overstige 5 meter over bakken.
	Mellomstadiebakke	Bakke der start og landingssted samt vanlig flyrute mellom disse må anses for å være lette og ha god margin til eventuelle hindringer og andre faremomenter. Startstedet skal være uten hindringer som trær, ledninger, skitrekk eller lignende i en bred sektor og sikker flyfart skal kunne oppnås ved akselerering på bakken. Landingsstedet skal kunne sees fra startstedet, eller det skal være opprettet toveis kommunikasjon mellom start og

		landingsområdet. Landingsområdet skal være stort og kunne nås med god høyde og lett manøvrering.
Flysteder og bakker	Avansert bakke	Bakke som på et eller flere punkter ikke møter kravene til nybegynner eller mellomstadiebakke
	Startområde	Det sted forberedelsene til start og starten foretas
	Startsted	Det sted på startområdet der selve starten foretas
	Landingsområde	Det sted utøveren har planlagt å lande
	Landingssted	Det sted der flygingen avsluttes
Forhold	Bakkevind	Vindstyrke og retning, målt nærme bakkenivå (vingehøyde) på start eller landingssted. Styrken måles som sterkeste vindkast innenfor en 10 minutters periode.
	Høydevind	Vindstyrken i en høyde som gjør at den er upåvirket av friksjon mot bakken. Normalt fastsettes høydevinden på grunnlag av rapporter fra meteorologiske stasjoner eller ved observasjon under flyging.
Måleenheter	Ved høydeangivelse	Fot eller meter. Ved eventuelle omregninger settes 1' lik 0,3m, 1m lik 3,3'
	Ved distanseangivelse	Meter, kilometer eller nautiske mil
	Ved vindstyrke	m/s, meter pr. sekund eller knop. Ved eventuelle omregninger settes 1 m/s = 2 knop, 1 knop = 0,5 m/s
Utstyr	Utstyr til bruk i flyging	Omfatter utstyr som brukes ved utøvelse av hanggliding eller paragliding. Så som hangglidere, paraglidere, seletøy, utstyr til bruk i opptrekk- og oppslep, motorutstyr, sikkerhetsutstyr og spesielt utstyr (flyinstrument med mer)
	Hangglider	En bemannet innretning med en fast vingestruktur og tyngre enn luft, som kan startes og landes ved hjelp av flygerens egen muskelkraft eller startes ved hjelpemotor, oppslep eller opptrekk, og som under flyging bæres oppe av aerodynamiske reaksjoner på faste bæreflater (ikke roterende flater) uten permanent fysisk kontakt med bakken. Hangglider med hjelpemotor kan også startes og landes ved hjelp av hjul
	Paraglider	En bemannet innretning, tyngre enn luft som, uten en fast vingestruktur, skaper en varierende motstand, som piloten kan styre med to eller flere styreliner, og som kan startes ved hjelp av pilotens egen muskelkraft, ved hjelpemotor, ved opptrekk eller ved dropp fra helikopter, friballong eller tandem paraglider, og som under flyging holdes oppe av aerodynamiske reaksjoner på faste bæreflater (ikke roterende flater) uten permanent fysisk kontakt med bakken
	Speedrider / speedflyer (speedwing/Speedglider)	Vinge som er definert som speedflyer, speedrider eller speedglider ihht liste på NLF.NO/HGPG. Opprinnelig ble termen speedrider brukt når man fotstartet og speedriding om man brukte ski. I Sikkerhetssystemet benyttes speedglider om alle typer
	Paratrike	En paratrike er en paraglider koblet til et rammeverk som er påmontert sete, hjelpemotor og har hjul som kan styres under avgang og landing
Utøvere og instruktører	Flyger (Pilot)	Den som betjener hanggliderens, paragliderens eller speedgliderens styreorganer og er ansvarlig for føring og sikkerhet under flygingen Utøver med rett til selvstendig flyging innen de rettigheter og begrensninger som er gitt i denne håndbok. En flyger innehar gyldig Safe Pro/Para Pro/Speed Pro trinn 3 eller høyere utstedt av NLF/HPS
	Elev (flyelev)	Utøver under utdanning i henhold til dette sikkerhetssystem. En elev er under utdanning til å bli flyger og har begrenset frihet til selvstendig øvelsesflyging for å oppøve airmanship. En elev kan inneha Safe Pro trinn 2, Para Pro trinn 2 eller SpeedPro trinn 2 utstedt av NLF/HPS

	Safe Pro Instruktør	Flyger som kan gi utdanning i hanggliding i henhold til denne håndbok. Instruktør innehar gyldig instruktørbevis utstedt av NLF/HPS
Utøvere og instruktører	Para Pro Instruktør	Flyger som kan gi utdanning i paragliding i henhold til dette sikkerhetssystem. Instruktør innehar gyldig instruktørbevis utstedt av NLF/HPS
	Speed Pro instruktør	Flyger som kan gi utdannelsen i speedriding i henhold til dette sikkerhetssystem. Instruktør har gyldig instruktørpapirer som er utstedt av NLF/HPS
	Tandeminstruktør	Flyger som har gyldig utsjekk for tandemflyging
	Tandemelev	Person som deltar på tandemflyging sammen med godkjent tandeminstruktør
	Tandemeksaminator	Flyger som kan gi opplæring og utsjekk for tandemflyging
	Oppvisningsflyger	Flyger som har spesiell utsjekk for å fly oppvisning også kalt oppvisnings flygebevis